

BB C

Atlas Wereld

Henri Arnoldus

Kinheim

Op onze website www.kinheim.com kunt u uitgebreide informatie vinden over al onze uitgaven.

Atlas Wereld

Henri Arnoldus

ISBN: 978-90-6052-180-9

Vormgeving: Friz Dezijn

2^e druk © 2012 Educatieve Uitgeverij Kinheim

Postbus 67, 4250 DB Werkendam

tel 0183 - 302 537, fax 0183 - 304 996

www.kinheim.com

Het is niet toegestaan pagina's uit dit boek te kopiëren.

Bij het samenstellen van deze **Atlas van de Wereld** is, evenals bij de *Atlas van Nederland* en de *Atlas van Europa*, uitgegaan van de volgende doelen:

- * het oefenen in het gebruik en het vaardig lezen van kaarten en teksten;
- * inzicht krijgen in aardrijkskundige verschijnselen;
- * het wekken van belangstelling voor de verschillende culturen van de volkeren van de wereld.

Elk werelddeel wordt eerst in zijn algemeenheid behandeld. Daarna wordt van het behandelde werelddeel een aantal belangrijke landen aan de orde gesteld. De teksten bij de werelddelen en landen bevatten veel relevante informatie. Heel wat onderwerpen en aardrijkskundige begrippen worden besproken. De omvang van de teksten is beperkt gehouden.

De leerling krijgt in deze atlas een duidelijk en zo volledig mogelijk beeld van de wereld. Alleen de belangrijkste topografie komt aan de orde. Niet alle begrippen worden volledig uitgewerkt. Met behulp van de in de school aanwezige mediatheek kunnen die begrippen verder worden verkend.

In het register zijn de aardrijkskundige namen die voorkomen op de CITO lijst dikgedrukt. De leerlingen moeten deze namen aan het einde van de basisschool kennen en kunnen aanwijzen op de kaart.

Bij de spelling van de geografische namen is zoveel mogelijk uitgegaan van de spelling zoals die gehanteerd wordt in de 53^e editie van *De Grote Bosatlas*.

Om het opzoeken mogelijk te maken is een indeling in vakken op de kaarten aangebracht.

Bij deze atlas kan het *Blokboek Wereld* worden gebruikt. Daarin worden elk werelddeel en een aantal daarbij behorende landen in vragen en opdrachten behandeld. In het *Blokboek* komen talrijke groepsopdrachten voor om de leerlingen te stimuleren meer van een aardrijkskundig onderwerp te weten te komen. Zij dienen zich daartoe in de mediatheek te oriënteren.

Atlas en *Blokboek* hangen weliswaar samen, maar kunnen als leermiddel ook onafhankelijk van elkaar worden gebruikt.

Wij hopen, dat deze *Atlas van de Wereld* en het *Blokboek* qua opzet en inhoud aan de verwachtingen zullen voldoen.

Educatieve Uitgeverij Kinheim

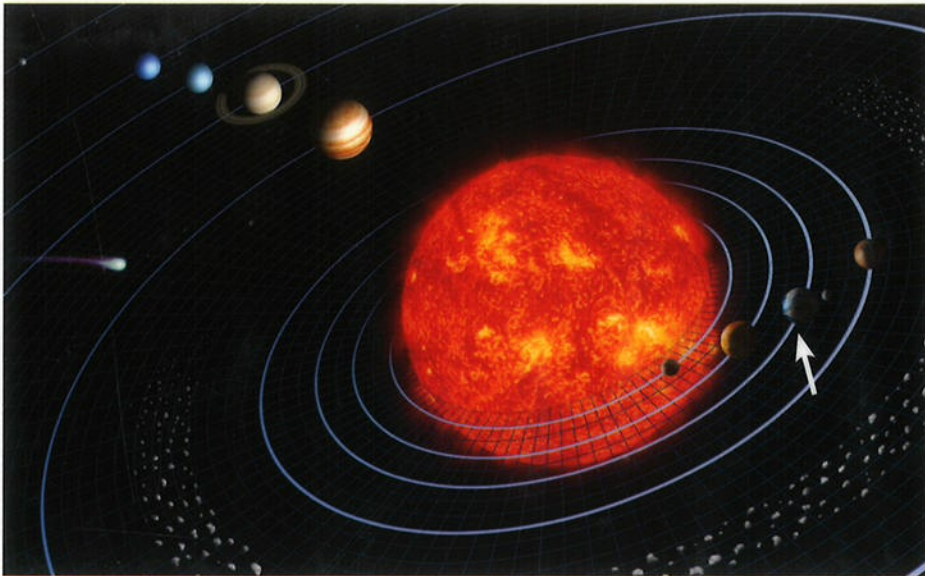
Inhoud

De Aarde	2
Europa	4
Afrika	6
Afrika (noordelijk deel)	8
Afrika (zuidelijk deel)	10
Azië	12
Zuidwest-Azië	14
Oost-Azië	16
Zuidoost-Azië	18
Australië en Nieuw-Zeeland	20
Amerika	22
Noord-Amerika	24
Midden-Amerika	26
Zuid-Amerika (I)	28
Zuid-Amerika (II)	30
Register	32

Op grote afstand van de aarde bevinden zich satellieten in de ruimte. Sommige bewegen in een baan om de aarde. Andere draaien met de aarde mee. Er zitten allerlei apparaten in, onder andere televisiecamera's en foto toestellen.

Op deze foto van de aarde, genomen vanuit een satelliet, zijn uitgestrekte wolkenlagen, oceanen, het werelddeel Afrika en het zuidpoolgebied zichtbaar.

Het zonnestelsel (niet op schaal).

De aarde in beweging

De aarde is een planeet en heeft de vorm van een grote bol. De aarde draait in de ruimte om de stilstaande zon. De ruimte wordt ook wel het heelal genoemd. Andere planeten die om de zon draaien zijn Mercurius, Saturnus, Uranus, Neptunus, Mars, Venus en Jupiter. De draaiing van de aarde om de zon duurt één jaar.

De aarde draait niet alleen om de zon, maar hij draait ook om zijn eigen as. Daar doet hij precies 24 uur over. Als de ene kant van de aarde door de zon beschenen wordt, is het aan de andere kant donker. Zo ontstaan dag en nacht.

De Werelddelen

De aarde bestaat voor ongeveer 70% uit water en voor 30% uit land. Het land is verdeeld in verschillende werelddelen. Wij wonen in het werelddeel Europa. Behalve het werelddeel Europa zijn er de werelddelen Afrika, Noord-Amerika, Zuid-Amerika, Azië, Australië en Antarctica, ook wel de Zuidpool genoemd.

Er zijn op aarde grote verschillen in temperatuur, klimaat en landschap. Niet overal is het land even geschikt voor mensen om er te wonen en te werken. Sommige delen van de aarde zijn erg droog, zoals woestijngebieden, daar kan haast niets groeien. Andere gebieden zijn weer veel te koud, zoals de Noord- en de Zuidpool. Ook in gebieden waar veel bergen zijn of dichte bossen leven minder mensen.

De meeste mensen op aarde leven in stedelijke gebieden of in gebieden waar het klimaat en de bodem geschikt zijn voor landbouw.

Het noordpoolgebied

Het noordpoolgebied wordt ook wel Arctica genoemd. Het bestaat grotendeels uit de Noordelijke IJszee. De naam van deze zee zegt het eigenlijk

al: het is een bevroren zee, met ijs van meters dikte.

Verder bestaat het noordpoolgebied uit de noordelijke delen van Europa, Azië en Noord-Amerika. Ook behoren verschillende eilanden ertoe, onder andere Spitsbergen in Europa en Groenland bij Noord-Amerika. Grote delen van het vasteland zijn in het noordpoolgebied eveneens met ijs bedekt.

Het zijn onherbergzame gebieden, waar veel sneeuw valt. De vorst zit er diep in de grond. Tijdens de korte zomer smelt de sneeuw. Op droge plaatsen groeien dan dwergstruiken en mos.

In de zomer leven veel vogels aan de kusten rondom de Noordelijke IJszee. In het noordpoolgebied komen ijsberen, poolvossen, sneeuw hazen, rendieren en robben voor. Met hun dikke pels zijn ze goed tegen de kou beschermd.

Op sommige plaatsen wonen ook mensen. Er zijn zelfs steden met meer dan 100.000 inwoners, bijvoorbeeld de plaats Murmansk in het noorden van Rusland.

Het zuidpoolgebied

Het zuidpoolgebied bestaat uit vasteland en zee. Het vasteland heet Antarctica. Antarctica is de koudste plek op aarde en is altijd met een enorme laag ijs bedekt. Op het dikste punt is het ijs ruim 4,5 kilometer dik. In de zomer stijgt de temperatuur nauwelijks boven het vriespunt. In de winter kan het er soms meer dan 50 graden vriezen.

In het zuidpoolgebied wonen geen mensen. Het is er te koud. Wel zijn er poolstations gebouwd voor wetenschappers, die er verschillende soorten onderzoek doen.

Er leven weinig diersoorten op de koude zuidpool, maar de zee rond de Zuidpool is rijk aan vis en ander leven. Veel vogels, pinguïns en zeezoogdieren zoals walvissen en zeehonden kunnen daardoor in dit gebied toch overleven.

De oceanen

Ruim 70% van de oppervlakte van de aarde bestaat uit water. Verreweg het meeste water is zout water. Dit zoute water vind je in de oceanen en zeeën. Een klein deel van het water op aarde is zoet. Zoet water vind je in rivieren, meren en moerassen.

Langs de kust van de meeste werelddelen is in de oceaan een ondiep gebied van 0 tot 200 meter. Daarna wordt de oceaan steeds dieper. De bodem van de oceaan lijkt op het aardoppervlak: je hebt er bergen en diepe dalen. Op sommige plekken is de oceaan enkele kilometers diep. Het is daar zo diep dat er geen zonlicht meer kan doordringen, het is daar helemaal donker.

De oceanen zijn altijd in beweging. Zeestromingen bewegen zich langs de kust en onderin de oceanen. Ze ontstaan door de wind, de zonnewarmte en de draaiing van de aarde.

Klimaat en landschap

Elk gebied op aarde heeft een bepaald klimaat. Het klimaat beschrijft het weer over een lange periode, namelijk 30 jaar. Belangrijkste kenmerken van een klimaat zijn de temperatuur en de neerslag.

Verschillen in klimaat veroorzaken verschillen in landschappen op aarde. Er zijn warme en koude klimaten én er zijn natte en droge klimaten.

Bijvoorbeeld: een woestijn ontstaat in gebieden waar heel weinig regen

valt. In deze gebieden kan maar heel weinig groeien. Tropische bossen ontstaan daar waar het hele jaar door heel veel regen valt en het warm is. Hier kan juist heel veel groeien.

Zo hebben verschillende gebieden op aarde andere klimaten. In ons land heerst een zeeklimaat, met koele zomers en zachte winters. Verder zijn er ook nog het woestijnklimaat, tropisch regenwoudklimaat, savanneklimaat, steppeklimaat, Middellandse zeeklimaat (of Mediterraan klimaat), landklimaat en poolklimaat.

Delfstoffen

In de aarde zitten allerlei delfstoffen, die we goed kunnen gebruiken. Bijvoorbeeld aardgas, aardolie, ijzererts, steenkool, lood, tin, goud en zilver. We halen ze op de één of andere manier uit de bodem.

Vulkanisme

Wij leven op de aardkorst. Dat is de oppervlakte van de aarde. Op sommige plaatsen is de aardkorst vlak. Op andere plaatsen zijn heuvels of heel hoge bergen.

Onder de aardkorst bevinden zich talrijke aardlagen. Ze bestaan uit gesteenten. Het binnenste van de aarde bestaat uit lava en ander vast, vloeibaar en gasvormig materiaal. Het is steeds in beweging.

Op plaatsen waar de aardkorst niet zo dik is, komt het hete vloeibare gesteente naar buiten. Daar zijn vulkanen. Door bewegingen van het binnenste van de aarde beweegt de aardkorst wel eens mee. Er ontstaat dan een aardbeving. Een aardbeving kan soms een grote ramp veroorzaken.

Legenda

- * = kleine staat
- = lid van de Europese Unie in 2008
- = geen lid van de Europese Unie

Europa

In ons werelddeel wonen \pm 720 miljoen mensen. De meeste mensen leven in de noordwestelijke landen. In Nederland, België, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk. Die landen zijn dichtbevolkt. Ook zijn er landen die dunbevolkt zijn, bijvoorbeeld Rusland, Ierland, IJsland en Noorwegen. De bevolkingsdichtheid geeft het gemiddelde aantal mensen aan, dat op 1 km² woont. Zo wonen in ons land ongeveer 400 mensen op 1 km², en in Ierland slechts 60 mensen. Nederland behoort tot de dichtbevolkte landen van de wereld.

Enkele Europese landen zijn koninkrijken, namelijk Nederland, België, het Verenigd Koninkrijk, Zweden, Denemarken en Noorwegen. Een koning of koningin is er het staatshoofd. De overige landen zijn republieken. Daar staat een president aan het hoofd. Een president wordt voor een bepaalde tijd gekozen.

Europa is een rijk werelddeel. Veel mensen uit minder rijke landen van de wereld zijn naar Europa gekomen op zoek naar een beter leven of op de vlucht voor oorlog of vervolging in hun eigen land. Zo wonen in Nederland, maar ook in andere Europese landen, veel mensen uit Turkije, Marokko en andere arme landen van Afrika en Azië. Mensen die naar andere landen verhuizen, worden migranten genoemd.

De Europeanen spreken verschil-

Euro toren in Frankfurt.

lende talen. We kunnen ze in drie groepen verdelen. Zo zijn er de Germaanse talen, waartoe onder andere het Nederlands, Duits, Engels en Deens behoren. Een tweede groep wordt gevormd door de Romaanse talen. Daartoe horen bijvoorbeeld: Frans, Italiaans en Spaans. De derde groep wordt gevormd door de Slavische talen. Daartoe rekenen we onder andere het Russisch.

Samenwerking

Heel wat Europese landen werken samen. Ze hebben zich aaneengeslo-

ten tot de Europese Unie, de EU. Ze werken samen op het gebied van de handel, de landbouw, de industrie, de werkgelegenheid, de bestrijding van misdaad en vervuiling van het milieu. Sinds 1 januari 2002 gebruiken de meeste landen van de EU dezelfde muntsoort: de Euro.

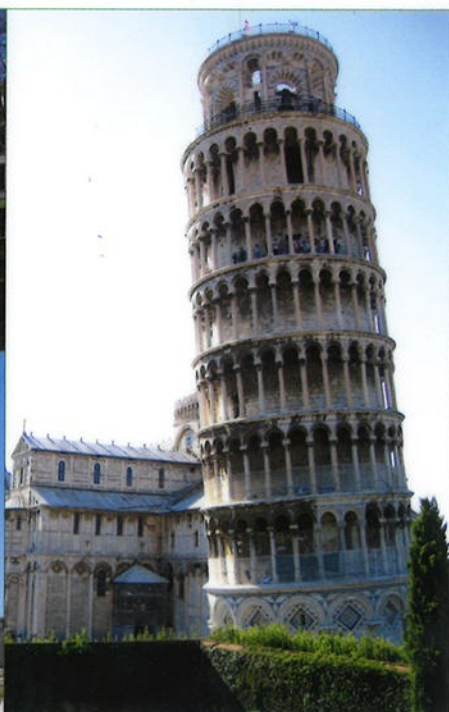
De meeste van deze landen werken ook samen in de NAVO: de Noordatlantische verdragsorganisatie. Ook de Verenigde Staten en Canada zijn lid van de NAVO. De NAVO-landen hebben zich aaneengesloten, om zich tegen een mogelijke aanval van een vijand te kunnen verdedigen.

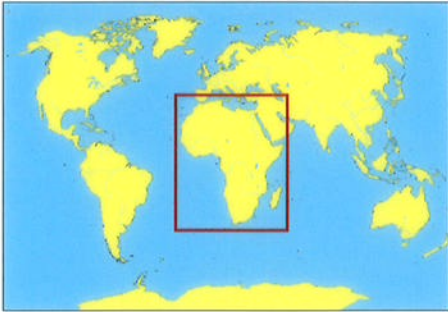
Het Westen

De meeste landen in Europa hebben veel gemeenschappelijk: ze behoren allemaal tot de Westerse cultuur of het Westen. Dat komt omdat lang geleden een groot deel van Europa bij het Romeinse rijk hoorde. In dat gebied golden overal dezelfde wetten en regels en werden veel gebruiken van de Romeinen overgenomen.

Later toen de Europeanen de wereld gingen verkennen, namen ze hun cultuur mee naar andere werelddelen. Daarom behoren ook Noord-Amerika, Australië en een aantal landen van Zuid-Amerika bij het Westen.

In de Westerse wereld is het christendom de grootste godsdienst. De meeste mensen wonen in steden en verdienen hun geld in de industrie en in de dienstverlening.

Geschiedenis

Afrika is een groot werelddeel. Het is ongeveer drie keer zo groot als Europa. Twee eeuwen geleden waren grote gebieden van Afrika in bezit genomen door verschillende Europese landen. Deze gebieden werden koloniën van deze landen. Vele eeuwen is een groot deel van de Afrikaanse bevolking door deze

landen onderdrukt. De Afrikanen moesten hard werken voor weinig loon. Ook werden in de 18e en de 19e eeuw veel Afrikanen als slaven in grote schepen naar Noord- en Zuid-Amerika gebracht. Daar moesten ze hard werken op plantages. De levensomstandigheden voor deze slaven waren meestal verschrikkelijk. Aan het einde van de 19e eeuw werd

1 cm = ± 400 km

A

B

C

D

Masai-vrouwen

de slavernij officieel verboden. De overheersing van Europese landen in Afrika duurde echter nog voort. Pas na de Tweede Wereldoorlog (1940-1945) werden de meeste landen zelfstandig. Toch is nog steeds te merken dat ze lang overheerst werden. In veel landen wordt bijvoorbeeld naast de Afrikaanse taal ook een Europese taal gesproken. Hoewel de Europese overheersing gestopt is en deze landen het bestuur teruggegeven hebben aan de Afrikaanse bevolking, zijn er nog veel problemen in Afrika. De Europeanen hebben ooit met potlood en liniaal grenzen getrokken op de kaart van Afrika. Hierdoor zijn veel Afrikaanse stammen en volken verdeeld geraakt over verschillende landen. Nu wonen er soms in één land veel verschillende volken en stammen. Al deze volken en stammen hebben hun eigen cultuur: hun eigen geloof, gewoontes en gebruiken. Tot op de dag van vandaag is in veel landen strijd en oorlog. Mensen zijn ontevreden over hun regering of ze kunnen hun armoedig bestaan niet langer aan. Ook is de bevolking vaak verdeeld op het gebied van geloof of religie.

Derde wereld

De meeste landen in Afrika zijn ontwikkelingslanden of derde wereld

landen. Deze landen zijn erg arm. Veel mensen werken in de landbouw. Ze bewerken het land met simpele hulpmiddelen en verbouwen niet meer dan ze zelf nodig hebben. Door langdurige droogte mislukken regelmatig de oogsten en ontstaat er een tekort aan voedsel en drinkwater. Veel mensen worden ziek en sterven soms van de honger. Ook is er in deze landen vaak geen geld voor goede medische zorg, onderwijs en medicijnen. Een groot aantal Afrikaanse landen wordt met ontwikkelingshulp gesteund. Rijkere landen bieden hulp met voedsel en medicijnen. Ook helpen ze de lokale bevolking bij het ontwikkelen of verbeteren van landbouw, onderwijs, medische zorg en hygiëne. Helaas is het in gebieden waar oorlog is, vaak heel moeilijk om hulp te bieden. Veel mensen in deze oorlogsgebieden moeten vluchten naar veiligere gebieden. Meestal is dat een buurland, maar sommige mensen vluchten naar Westerse landen.

Godsdienst

In het noorden van Afrika ligt de grootste woestijn van de wereld: de Sahara. De volgende landen liggen geheel of voor het grootste deel in de Sahara: Mauritanië, Marokko, Alge-

rije, Tunesië, Libië, Egypte, Sudan, Tsjaad, Niger en Mali.

De Sahara is een soort natuurlijke scheiding in Afrika. De Sahara landen zijn allemaal Arabisch en de mensen zijn er moslim, hun godsdienst is de islam.

Ten zuiden van de Sahara leven nog zeker duizend volken en stammen verspreid over verschillende landen. Sommige zijn moslim, andere zijn christelijk, maar de meeste mensen hebben een natuurgodsdienst.

Klimaat en landschap

Over het midden van Afrika loopt de evenaar. De evenaar is een denkbeeldige lijn die over het breedste deel van de aarde loopt. Rond de evenaar is het altijd warm en het hele jaar door valt er veel regen. Het gebied rond de evenaar noemen we de tropen en er heerst een tropisch klimaat. In de tropen vind je veel tropische regenwouden. Er groeien allerlei bijzondere planten en er leven bijzondere vogels en andere dieren zoals slangen en apen.

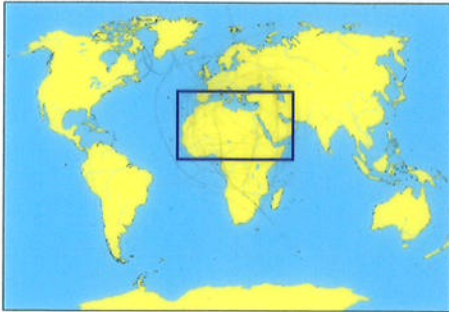
Meer naar het zuiden en het noorden van de tropen liggen de savannen. Daar valt veel minder regen. Het zijn uitgestrekte grasvlakten, met hier en daar een struik of boom.

Valt er nog minder regen, dan verdwijnen de bomen en blijft alleen gras over. Daar vind je de steppen.

Valt er bijna nooit regen, dan komen we in de woestijn. In het noorden ligt de Sahara woestijn, in het zuiden de Kalahari woestijn. Hier heerst een woestijnklimaat.

In de landen Marokko, Algerije en Tunesië aan de Middellandse zee heerst een mediterraan klimaat.

Er ligt in het noordelijk deel van Afrika één koninkrijk: Marokko. De overige landen zijn republieken. Sommige landen bestaan voor een groot deel uit woestijn, vooral Libië, Mali, Niger, Mauretanië, Tsjad en Egypte. Het is er heet en droog. Alleen langs de oevers van rivieren en in kunstmatig bevoeide gebieden is er akkerbouw. Zoals langs de oevers van de Nijl en de Niger.

Sommige landen zijn enorm groot. Zo zijn Algerije 57 keer en Sudan 60 keer zo groot als Nederland. Een aantal kleinere landen ligt aan de Atlantische Oceaan. Dat zijn bijvoorbeeld Sierra Leone, Liberia, Ivoorkust, Ghana en Togo.

Marokko

Marokko is een koninkrijk. Het grootste deel van de Marokkanen behoort tot de bevolkingsgroep die Berbers heten. De op één na grootste groep is Arabisch. Bijna iedereen in Marokko is moslim.

Marokko heeft ongeveer 34 miljoen inwoners. De meeste mensen wonen ten westen van het Atlasgebergte. De hoofdstad is Rabat. Casablanca is de grootste stad en een belangrijke havenstad.

De meeste Marokkanen verdienen weinig, vooral op het platteland. Heel wat mensen zijn daarom naar rijke Europese landen getrokken om er een beter bestaan te vinden. Ook in Nederland wonen veel Marokkanen. Op hun beurt gaan tegenwoordig veel Europeanen op vakantie naar Marokko. Ze gaan er naar de kustgebieden waar ze genieten van de

zee en het mediterrane klimaat. Veel toeristen bezoeken ook mooie steden zoals Marrakesh en Agadir of maken een tocht door de Sahara woestijn.

Algerije

Algerije is een groot land. Er wonen ongeveer 34 miljoen mensen. De hoofdstad en grootste stad van het land is Algiers. De meeste mensen wonen in het kustgebied ten noorden van de Sahara. Er is daar een aangenaam mediterraan klimaat. De belangrijkste godsdienst is de islam. Ongeveer een kwart van de Algerijnen werkt in de landbouw. Landbouw vind je vooral in het noorden en in de oases van de Sahara. De boeren verbouwen hier tarwe, gerst, citrusvruchten, wijndruiven, olijven, vijgen en tabak. Ook wordt er veel kurk gewonnen.

In de woestijngebieden worden aardolie en aardgas uit de bodem gehaald. Deze mijnbouwproducten vormen voor de Algerijnen de belangrijkste bron van inkomsten.

Libië

Ten oosten van Algerije ligt Libië. De hoofdstad is Tripoli. Het is 42 keer zo groot als Nederland en heeft maar 6

Piramide in Gizeh, Egypte.

miljoen inwoners. Het land is erg dun bevolkt. Een groot gedeelte van Libië bestaat uit woestijn. De meeste mensen wonen in de smalle kuststrook aan de Middellandse Zee.

Er zijn enkele moderne havens. Daar worden aardolie en aardgas uitgevoerd. Door de opbrengsten is Libië een van de rijkste landen van Afrika. De aardolie en aardgas worden in het woestijngebied gedolven. Door de vele boringen zijn in de Sahara grote ondergrondse watervoorraden ontdekt. In Libië zijn ze begonnen met het aanleggen van pijpleidingen waardoor dit water naar steden en oasegebieden gepompt kan worden.

Egypte

Egypte heeft bijna 82 miljoen inwoners. De hoofdstad is Caïro, de grootste stad van Egypte, maar ook een van de grootste steden van Afrika. Egypte bestaat voor het grootste gedeelte uit woestijn. In de woestijn is het land zeer dun bevolkt. De meeste mensen wonen in de steden en langs de oevers van de Nijl. De Nijl is de langste rivier van Afrika en loopt dwars door Egypte van noord naar zuid.

De grond langs de oevers van de Nijl bestaat uit vruchtbare rivierklei. Doordat in de Nijl stuwdammen en waterreservoirs zijn gebouwd kunnen de landbouwgronden goed bevloeid worden. Daardoor kunnen de boeren meerdere keren per jaar oogsten. Door de enorme groei van de bevolking is er niet voor iedereen werk en zijn veel Egyptenaren werkeloos. Om die reden trekken veel Egyptenaren naar Europese landen op zoek naar werk.

Een belangrijke bron van inkomsten voor Egypte zijn de toeristen. Ze bezoeken graag de eeuwenoude tempels en piramiden of maken met de boot een tochtje over de Nijl. Zo'n 150 jaar geleden moesten

zeescheperen die vanuit Europa naar de Indische oceaan wilden varen, helemaal om Afrika heen varen. In het midden van de 19e eeuw werd daarom het Suezkanaal gegraven. Dit kanaal verbindt de Middellandse Zee met de Rode Zee. Hierdoor konden schepen veel sneller vanuit Europa naar de Indische Oceaan varen en weer terug.

Liberia

Liberia is een klein land in West-Afrika. Het land heeft ongeveer 3 miljoen inwoners. Het is het enige land in Afrika dat vroeger geen kolonie is geweest. Liberia werd gesticht door vrijgelaten slaven, die halverwege de 19e eeuw uit de Verenigde Staten terugkwamen.

Daarom wordt er in Liberia voornamelijk Engels gesproken.

Een groot deel van de bevolking woont in de kuststrook. Daar ligt ook de hoofdstad Monrovia. Het grootste deel van het land is bedekt met tropisch oerwoud. Hier komen enkele zeldzame dieren voor waaronder het dwergnijlpaard en de dwergbuffel.

Veel Liberianen leven van de uitvoer van hardhout, ijzererts, diamant en goud.

Ghana

Ook dit tropische land ligt in West-Afrika aan de Atlantische Oceaan. De hoofdstad is Accra. Het land heeft 22 miljoen inwoners. Het grootste deel van het land is laagland en er heerst een tropisch klimaat. De landbouw in Ghana is erg belangrijk, maar vaak gaat een deel van de oogst verloren door droogte, plagen, gebrek aan opslag en transport. Een belangrijk exportproduct voor Ghana is cacao. Er heerst in Ghana grote armoede. Op het platteland hebben heel veel mensen geen schoon drinkwater. Onderwijs in Ghana is gratis, maar toch kunnen zo'n 2 miljoen kinderen

niet naar school, omdat hun ouders schooluniformen, pennen, boeken en schriften niet kunnen betalen. Ook haken veel kinderen af omdat ze hun ouders moeten helpen op het land.

Nigeria

Nigeria heeft ongeveer 140 miljoen inwoners. Het is daarmee een dichtbevolkt land. De hoofdstad is Abuja. Nigeria dankt zijn naam aan de rivier de Niger, die dwars door het land loopt.

Nigeria is een vruchtbaar land. Landbouw is een belangrijk middel van bestaan, meer dan de helft van de bevolking werkt in de landbouw. Er worden onder andere rijst, suikerriet, aardnoten, cacao en maïs verbouwd. Ook komt in het land veel bosbouw voor en wordt er tropisch hardhout uitgevoerd.

Nigeria is een oliestaat. Aardolie is een hele belangrijke bron van inkomsten. Helaas profiteert het overgrote deel van de bevolking daar niet echt van, er is veel armoede. Het land wordt slecht bestuurd en er zijn veel conflicten onder de bevolking.

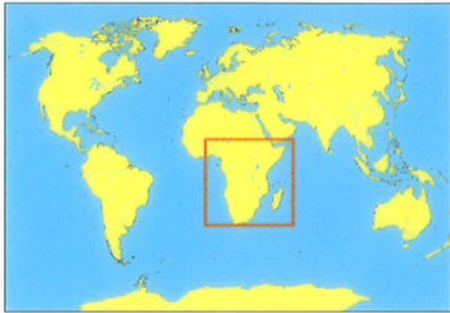
Kameroen

Kameroen heeft ongeveer 18 miljoen inwoners. In Kameroen leven meer dan honderd verschillende bevolkingsgroepen. De hoofdstad is Yaoundé.

Kameroen heeft een heel gevarieerd landschap. Er zijn tropische regenwouden, uitgestrekte savannen, bergen en woestijngebieden. In de wouden leven krokodillen, bosantilopen en verschillende apensoorten, waaronder chimpansees en gorilla's. Op de savannen leven onder andere olifanten, giraffen en panters. Veel natuur is beschermd.

Net als in de meeste Afrikaanse landen leeft de bevolking voornamelijk van de akkerbouw. Ze verbouwen gewassen voor eigen gebruik, zoals maïs en bonen. Daarnaast worden voor de export koffie, katoen, rubber, bananen en cacao geteeld.

Meer dan de helft van de bevolking leeft onder de armoedegrens en de gezondheidszorg is voor de meeste mensen onbetaalbaar. Schoon drinkwater is maar voor tweederde van de bevolking beschikbaar. Wel kunnen de meeste kinderen naar school om er lezen en schrijven te leren.

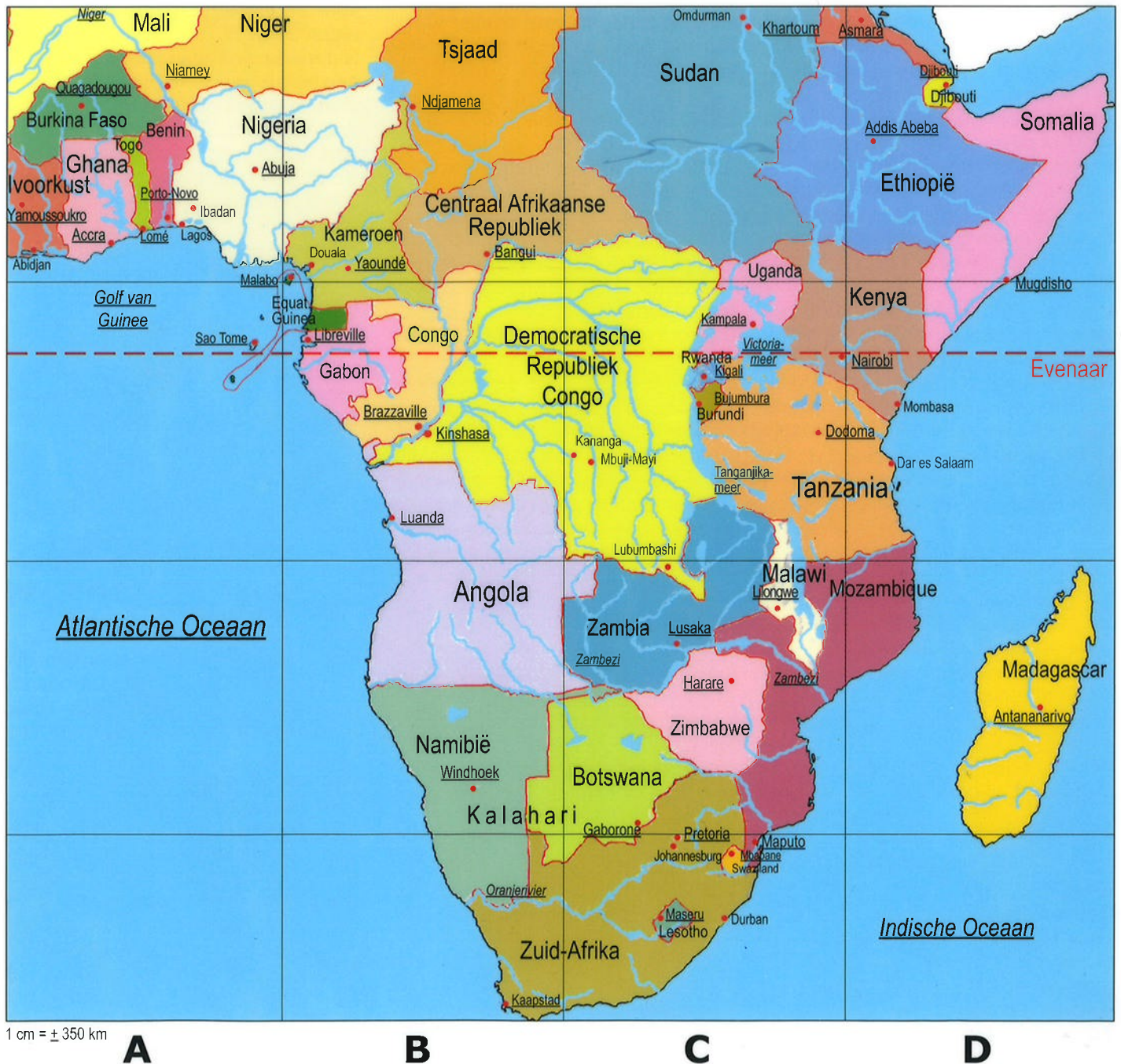
Tussen de Afrikaanse landen wordt maar weinig handel gedreven. Door dichte tropische wouden, brede rivieren en woestijnen zijn de verbindingen tussen de landen slecht. De wegen gaan kapot door grote verschillen in temperatuur en zware tropische regenbuien.

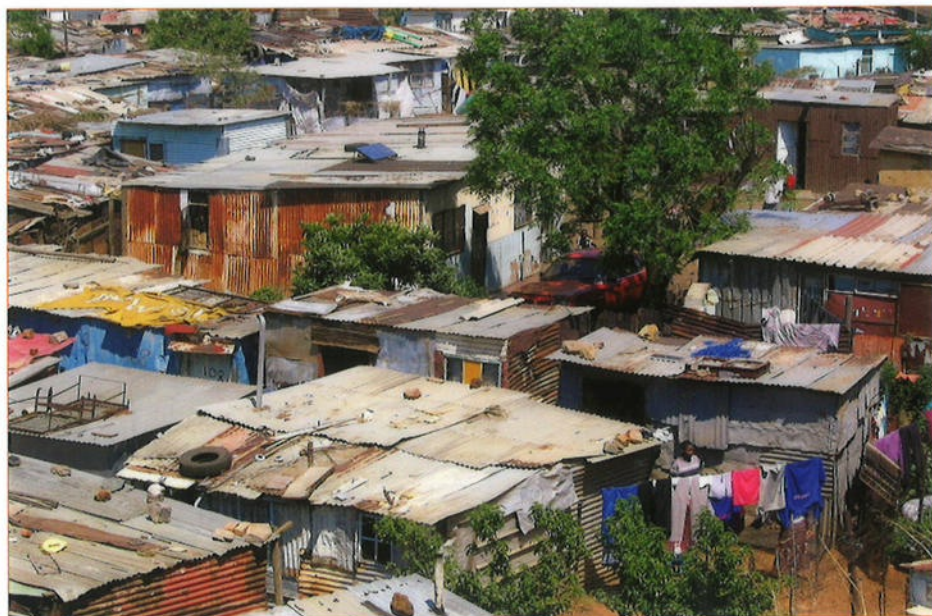
Kenia

Kenia is 14 keer zo groot als Nederland. Er wonen ongeveer 38 miljoen inwoners. Er wonen veel verschillende bevolkingsgroepen in Kenia. Er worden meer dan 61 verschillende talen gesproken. De officiële landstalen zijn Engels en Swahili. De hoofdstad van Kenia is Nairobi. Het land heeft een tropisch klimaat. In het noorden

bestaat het land uit woestijn en steppen. In het zuidwesten is het land een vruchtbaar savannegebied. Veel Kenianen werken in de landbouw. Er zijn nogal wat plantages waar koffie, thee en katoen geteeld worden. Deze producten worden uitgevoerd. Op de grens met Tanzania ligt het Victoriameer. Dit meer is het grootste meer van Afrika en het op één na grootste meer op aarde. Het is de belangrijkste waterbron voor de rivier de Nijl. Kenia trekt veel toeristen aan. Ze gaan er graag in de wildparken op safari om dieren zoals olifanten, leeuwen, jachtluipaarden, zebra's, nijlpaarden en krokodillen te zien.

Het grootste deel van de Afrikaanse bevolking is arm. Er moeten veel producten buiten Afrika worden gekocht, omdat deze producten in Afrika zelf niet geproduceerd kunnen worden. Bijvoorbeeld: machines, metalen, benzine, vrachtauto's, landbouwwerktuigen en chemische stoffen.

Township Soweto.

Tanzania

Tanzania heeft ongeveer 40 miljoen inwoners. De hoofdstad is Dodoma. Tanzania is één van de armste landen ter wereld. Meer dan de helft van de bevolking leeft onder de armoedegrens. Slechts de helft van de bevolking heeft schoon drinkwater. Ziekten als malaria, tuberculose, diarree en aids komen veel voor.

In dit land liggen grote meren en hoge bergen. Het grootste meer is het Victoriameer. De hoogste berg is de Kilimanjaro. Die dode vulkaan is 5895 meter hoog. Hoewel in Tanzania een tropisch klimaat heerst, zijn sommige bergtoppen met eeuwige sneeuw bedekt.

Een groot deel van Tanzania ligt aan de Indische Oceaan. Het is een lange, door palmen omzoomde kuststrook.

Net als in de meeste Afrikaanse landen is akkerbouw het belangrijkste middel van bestaan. Meer dan 60% van de Tanzanianen werkt in de landbouw. Er komen uit dit land twee kostbare delfstoffen: diamant en goud. Ze worden net als de akkerbouwproducten via de stad Dar es Salaam uitgevoerd. Er is in Tanzania een tamelijk goed spoorwegnet. De hoofdstad Dodoma is via spoorlijnen met alle andere grote plaatsen verbonden. Ook in Tanzania kun je in wildreservaten alle soorten groot wild zien, die in Afrika voorkomen.

Democratische Republiek Congo

Deze republiek ligt ten westen van Tanzania. De hoofdstad is Kinshasa.

Het is een groot land met meer dan 66 miljoen inwoners. Vroeger heette dit land Zaïre.

Meer dan een derde van de bevolking woont in het zuiden van het land. Daar liggen de grootste steden.

Dit land zou één van de rijkste mijnbouwlanden in Afrika kunnen zijn. Er worden onder andere diamant, goud, koper, tin, zink en uranium gewonnen. Helaas wordt het land al jaren verscheurd door conflicten en oorlog tussen verschillende bevolkingsgroepen. Daardoor moeten veel mensen vluchten en heerst er veel armoede. Dwars door dit land loopt de evenaar. Rond de evenaar ligt het grootste regenwoud van Afrika. Hier leven onder andere berggorilla's.

Zuid-Afrika

Apartheid

Zuid-Afrika is ongeveer 30 keer zo groot als Nederland. Er wonen ongeveer 44 miljoen mensen. Dit land heeft twee hoofdsteden: Kaapstad en Pretoria.

De overgrote meerderheid van de 44 miljoen inwoners zijn 'zwarten'. Jarenlang zijn ze door de 'blanken' onderdrukt en geregeerd. De zwarte bevolking moest in aparte wijken wonen en ze hadden aparte winkels, scholen en autobussen. Ze mochten niet stemmen en waren erg arm. De blanken hielden deze 'apartheid' heel lang in stand. Er kwam een verzetsbeweging. Eén van hun leiders was de Afrikaan Nelson Mandela. Hij werd voor zijn strijd tegen de apartheid zwaar gestraft: bijna 30 jaar zat hij in de gevangenis. Onder druk van heel

veel andere landen in de wereld is in 1990 de apartheid afgeschaft en werd Mandela vrijgelaten. In 1994 werd hij de eerste zwarte president van Zuid-Afrika.

Rijk en arm

Hoewel iedereen in Zuid-Afrika nu dezelfde rechten heeft, is er toch nog veel armoede en werkloosheid onder de zwarte bevolking. Er zijn grote verschillen in welvaart tussen de rijke blanke bevolking en de arme zwarte bevolking. De meeste landbouwgrond is nog steeds in bezit van blanke boeren en in de steden hebben veel blanken de beste banen. Veel zwarten die werk zoeken in de grote stad, komen terecht in townships. Townships zijn enorme krottenwijken waar soms wel een paar miljoen mensen wonen. De voorzieningen zijn er slecht. Er komt veel misdaad voor en ook zijn ziektes een grote bedreiging voor de volksgezondheid.

Industrie en delfstoffen

In Zuid-Afrika is de industrie is van hoog niveau. Door het hele land zijn er uitstekende wegen en spoorwegen. Ook de toeristenindustrie wordt steeds belangrijker in dit land. Vooral het Kruger Nationaal Park is een populaire bestemming. In dit park kom je veel wilde dieren tegen, zoals leeuwen, olifanten, giraffen, neushoorns, hyena's en zebra's.

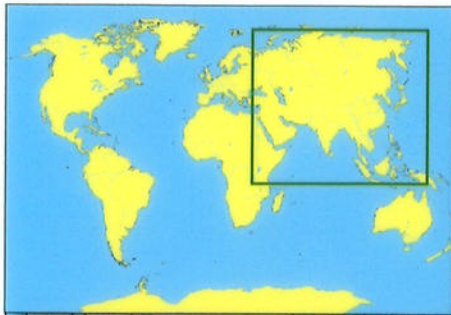
In Zuid-Afrika worden veel delfstoffen gewonnen, zoals goud, diamant, ijzererts, steenkool en uranium. Johannesburg is het centrum van het mijnbouwgebied.

Landbouw

In het noorden heerst een tropisch klimaat, waar tabak, suikerriet, thee en katoen geteeld kunnen worden. In het zuiden is het klimaat subtropisch. Daar wordt tarwe verbouwd. Tuinders kweken er vruchten en wijndruiven.

Giraffen in Het Krugerpark.

1 cm = ± 375 km

A

B

C

D

Azië is het grootste werelddeel. Sommige streken in Azië zijn dichtbevolkt. Vooral de Chinese en Japanse steden. Daar wonen vele miljoenen mensen dicht bij elkaar. Andere gebieden zijn dunbevolkt, zoals Mongolië en Siberië.

Godsdiensten

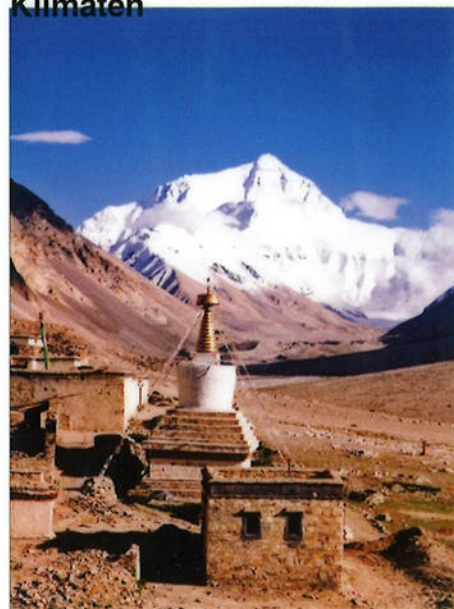
West-Azië wordt ook wel het Midden-Oosten genoemd. Ook een aantal landen uit Afrika horen hier bij, namelijk de landen aan de andere kant van de Rode Zee. In het Midden-Oosten spreken de meeste mensen Arabisch. De meeste Arabieren zijn moslim, hun godsdienst is de islam. Deze godsdienst komt ook in andere landen in Azië voor, zoals in Bangladesh, Pakistan en Indonesië. Andere godsdiensten in Azië zijn het hindoeïsme en boeddhisme. Veel hindoes vind je in India. Boeddhisten vind je in heel veel landen in Azië, vooral in het zuidoosten. De meeste mensen in Israël hebben de joodse godsdienst.

Landschappen

In het noorden van Azië ligt Siberië. In het uiterste noorden van Siberië ligt een uitgestrekte vlakte: de toendra. Zuidelijk van de toendra zijn in Siberië grote naald- en loofwouden. Nóg verder naar het zuiden liggen steppen en woestijnen, zoals de Gobi woestijn. Weer verder zuidwaarts liggen tropische landen met regenwouden, zoals Indonesië.

Er zijn in Azië hooggebergten, zoals de Himalaya. In dit gebergte ligt de hoogste berg ter aarde: de Mount Everest. Hij is bijna 9.000 meter hoog.

Klimaten

Van het noorden naar het zuiden komen verschillende klimaten voor.

In het uiterste noorden van Siberië heerst een poolklimaat, met lange, strenge winters.

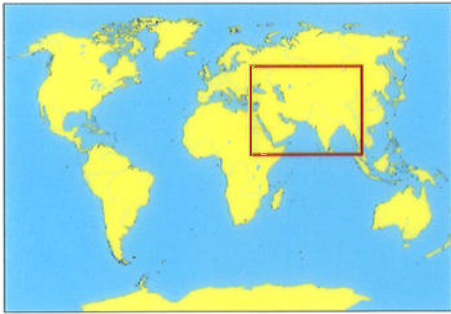
Zuidelijk daarvan komt een uitgebreid gebied voor, dat een landklimaat heeft. Het Japanse eilandrijk heeft in het noordelijke gedeelte een zeeklimaat. Een groot deel van Zuidoost-Azië heeft een tropisch klimaat. Het is er altijd warm.

Delfstoffen

Sommige Aziatische landen zijn rijk aan delfstoffen. Een aantal landen van West-Azië, zoals Irak, Iran, Koeweit en Saudi-Arabië, is rijk geworden met de aardolie die daar in de bodem zit. Ook Rusland heeft een grote aardolie voorraad.

Lagelonenlanden

In de meeste landen in Azië zijn de lonen voor werknemers laag in vergelijking met de landen in vooral West-Europa en de Verenigde Staten. Om die reden hebben veel westerse bedrijven hun fabrieken naar Azië verplaatst. De producten kunnen in deze landen goedkoper gemaakt worden dan in het Westen. Hierdoor is de welvaart in Azië gestegen, maar de omstandigheden waaronder de werknemers moeten werken zijn vaak slecht. Ook komt er in veel Aziatische landen nog kinderarbeid voor.

oosten van de Middellandse Zee en Afrika. Een groot gedeelte is woestijn, vooral in Saudi-Arabië, Irak en Iran. Vroeger waren dit arme landen. Nu zijn het rijke olielanden, evenals Katar, Koeweit, Bahrein, Oman en de Verenigde Arabische Emiraten.

Vanaf de oliebronnen in de woestijn wordt de ruwe aardolie door pijpleidingen naar de havens en olieraffinaderijen gevoerd. In de havens wordt de olie in mammoettankers naar het buitenland vervoerd.

De meeste mensen in het Midden-Oosten zijn moslim. Hun geloof is de islam. Hun god noemen ze Allah. Het heilige schrift van de moslims heet de Koran. De Koran is geschreven door de profeet Mohammed. Voor de moslims is Mekka in Saudi-Arabië een heilige stad. Alle moslims die het kunnen betalen en die gezond zijn moeten één keer in hun leven een pelgrimstocht maken naar deze stad. Mekka is streng verboden voor niet-moslims.

Midden-Oosten

West-Azië wordt, samen met een paar landen in Afrika, ook wel het Midden-Oosten genoemd. In bijna al deze landen wordt Arabisch gesproken. Het Midden-Oosten ligt ten zuiden van de Zwarte Zee en ten

Israël

De staat Israël is een jong land. Het heet pas Israël sinds 1948. Voor die tijd heette dit gebied Palestina. Israël wordt ook wel het Heilige Land genoemd. De hoofdstad van Israël is Jeruzalem. Jeruzalem is al van oudsher

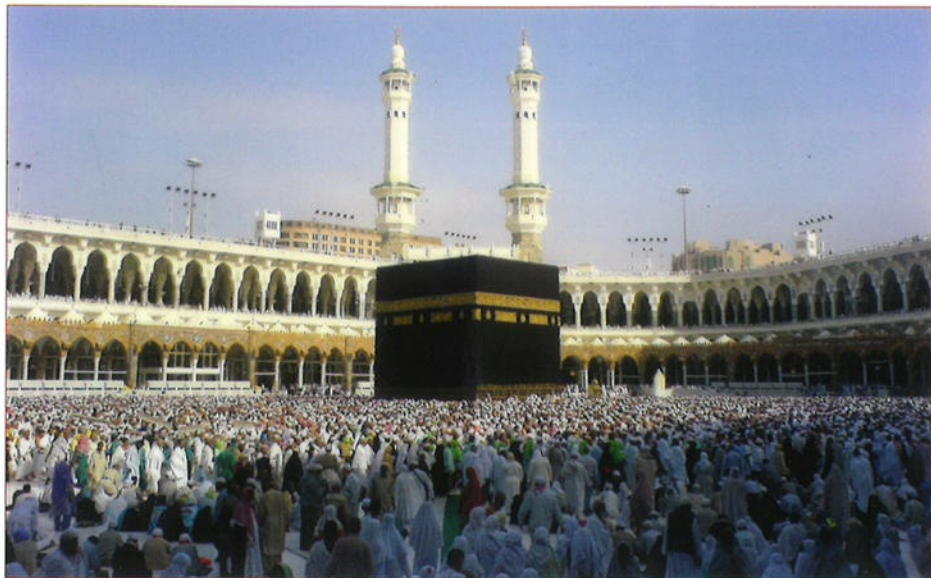
1 cm = ± 350 km

A

B

C

D

Moslims in Mekka.

een heilige plaats voor christenen, joden en moslims. Na de Jodenvervolging in de Tweede Wereldoorlog trokken heel veel joodse mensen uit Europa naar deze heilige plek om er te gaan wonen. Ze kregen dit land met steun van veel Westerse landen. De Palestijnen die al in dit land woonden, moesten vertrekken naar speciaal aangewezen gebieden. Hierdoor zijn veel problemen tussen de islamitische Palestijnen en de joodse nieuwkomers ontstaan. Deze problemen duren tot op de dag van vandaag voort.

Ondanks de voortdurende onrust en oorlog, is Israël wel een heel welvarend land geworden. Omdat het land erg droog is, zijn er talrijke bevoeiingswerken aangelegd. Daardoor kunnen heel wat gewassen gekweekt worden, vooral in de akkerbouwkolonies. Die worden kibboetsen genoemd. Er worden citrusvruchten en olijven gekweekt. In veel kibboetsen zijn de laatste jaren grote en kleine fabrieken gekomen.

Pakistan

Pakistan heeft ruim 167 miljoen inwoners die bijna allemaal moslim zijn. Pakistan is een heet en droog land. Het vruchtbaarste land vind je dan ook in de buurt van de grote rivier de Indus en zijn zijrivieren. Deze rivieren bevoeien de akkers waar vooral katoen, rijst en tarwe geteeld worden. De belangrijkste exportproducten van Pakistan zijn echter textielproducten, zoals tapijten en kleding. In het noorden van Pakistan liggen hoge bergen

met bergtoppen boven de 8.000 meter. Daar is het 's winters erg koud. Er leven beren, jakhalzen, herten en nog een enkele sneeuwluipaard.

India

India is een republiek met meer dan 1 miljard inwoners. De hoofdstad is New Delhi, maar de grootste stad van India is Mumbai (Bombay). De meeste mensen in India hebben het hindoeïsme als religie. In India worden meer dan 20 talen gesproken, maar de belangrijkste talen zijn Hindi en Engels. India hoorde tot 1947 bij Engeland.

India is een groot land met een gevarieerd landschap. In het noorden

van India ligt het hooggebergte de Himalaya. Vanuit de Himalaya stromen verschillende rivieren, zoals de Ganges, naar de lager gelegen vlaktes. In het westen ligt de Thar woestijn en het zuiden van India is ook weer bergachtig.

India kent veel klimaatverschillen, van een hooggebergte klimaat in het noorden tot een tropisch moessonklimaat in het zuiden. Het moessonklimaat wordt vooral gekenmerkt door het regenseizoen. Tijdens deze periode van ongeveer drie maanden valt net zoveel regen als bij ons in een heel jaar. In de overgebleven 9 maanden is het in India vooral erg droog.

De meeste mensen in India werken in de landbouw. Er wordt tarwe, gerst, thee, katoen, tabak en rijst verbouwd. De meeste landbouwproducten worden vooral door de Indiërs zelf gebruikt en gegeten, zoals tarwe en rijst. De akkerbouwbedrijven zijn vaak klein en de meeste mensen op het platteland zijn erg arm. Hoewel er veel koeien zijn in India worden deze koeien alleen voor de melk gehouden of ze worden als last- en trekdier gebruikt. Vanwege hun geloof mogen Hindoes namelijk geen rundvlees eten.

Ondanks de grote armoede in grote delen van India, hoort India wel bij een van meest geïndustrialiseerde landen ter wereld. Vooral rond de stad Mumbai vind je veel fabrieken.

Rondom Jeruzalem werd ongeveer 2.000 jaar geleden een ommuring gebouwd. Daarvan zijn nog steeds resten aanwezig, zoals het onderste stuk van de Klaagmuur. Er komen dagelijks veel joodse mensen om te bidden.

kamelen en geiten rond van de ene plek naar de andere. Ze leven vooral van de veeteelt. Hun geiten leveren ook kasjmierwol, die overal ter wereld bekend staat als de zachtste en mooiste wol. Door overbegrazing, extreme droogte en barre koude winters sterven helaas veel dieren en is er ook te weinig voedsel voor de mensen. De meeste Mongoliërs zijn daarom erg arm. In Mongolië is weinig industrie.

China

China is het land met de meeste inwoners ter wereld, wel 1,3 miljard. De hoofdstad is Beijing (Peking). De meeste mensen wonen in of rond Beijing of andere grote steden. Ook langs de grote rivieren wonen veel mensen. De grond is daar vruchtbaar. De helft van alle Chinezen werken op het land, vooral in het noordoosten en in de rivierdalen. China de grootste leverancier van rijst, tarwe, tabak en katoen ter wereld. Rijst is het hoofdvoedsel van de Chinezen. Ook is China bekend vanwege de thee en zijdeproductie. Een belangrijke delfstof in China is steenkool.

In een groot deel van China heerst een landklimaat. Maar er zijn grote verschillen in temperatuur en neerslag tussen de hooggebergten van Tibet, de uitgestrekte steppe in het droge noordwesten en het bijna tropische klimaat in het zuidoosten. Van China kun je zeggen dat het een land in opkomst is. Het is altijd een arm land geweest, maar de afge-

lopen 30 jaar is de industrie enorm gegroeid. De belangrijkste handelspartners van China zijn de Europese Unie en de Verenigde Staten.

Japan

Japan bestaat uit vier grote eilanden en talrijke kleine eilandjes. Japan heeft 127 miljoen inwoners. De meeste mensen wonen op het eiland Honshu. Daar ligt de hoofdstad Tokyo. Tokyo is een van de grootste steden ter wereld.

Japan is het laatste land in de wereld waar een keizer het staatshoofd is. De meeste Japanners zijn boeddhist, maar ook Shinto. Shinto is een oude natuurgodsdienst.

Japan is overal erg bergachtig, vlak land is er bijna niet. Veel bergen zijn vulkanisch en hebben natuurlijke heetwaterbronnen. De hoogste en beroemdste vulkaan van Japan is de berg Fuji. Deze berg is voor de Japanners heilig.

Japan ligt in een gebied waar veel aardbevingen en zeebevingen voorkomen. Een zeebeving ontstaat door een aardbeving op de bodem van de zee. Als gevolg van zo'n zeebeving kunnen meters hoge vloedgolven ontstaan die het land overspoelen. Zo'n vloedgolf heet een tsunami.

Japan is een langgerekt land met grote verschillen in klimaat tussen de eilanden in het noorden en de eilanden in het zuiden. Ook zijn er grote klimaatverschillen tussen de hoger

De berg Fuji

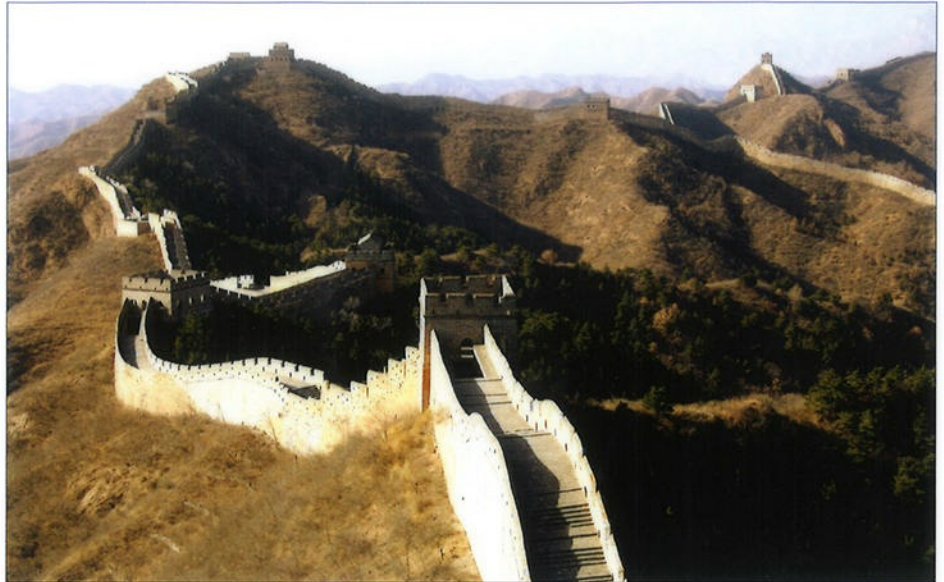
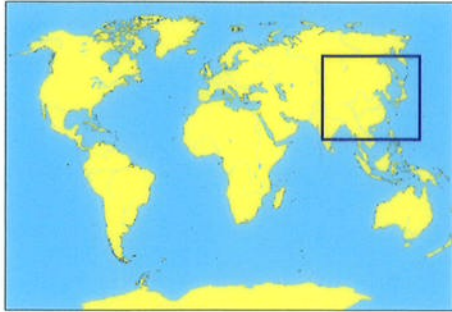
gelegen berggebieden en de lager gelegen heuvels. In het noorden kan het in de winters heel erg koud zijn met veel sneeuwbuien en zijn de zomers zacht. Op de zuidelijke eilanden heerst een subtropische klimaat. In het grootste deel van Japan zijn vier duidelijk van elkaar te onderscheiden seizoenen.

In het zuiden van Japan is het warm genoeg om het belangrijkste voedsel van de Japanners te verbouwen: rijst. Japanners eten bijna dagelijks rijst met vis en groenten. De vis wordt in de Grote Oceaan gevangen. Op de heuvels in het zuiden van Japan wordt ook thee gekweekt. Thee is in Japan een volksdrank.

Japan is een van de belangrijkste industrielanden ter wereld. Veel producten die in de Japanse industrie gemaakt worden, worden over de hele wereld verkocht, zoals auto's en computers.

Links: Beeld van Boeddha. Rechts: Tokyo, de hoofdstad van Japan.

De Chinese muur ligt in het noorden van China en is meer dan 6000 kilometer lang. Het eerste deel van deze muur werd 2000 jaar geleden gebouwd als verdedigingswerk tegen rondtrekkende legers uit het noorden.

Mongolië

Tussen Rusland en China ligt de republiek Mongolië. In Mongolië leven bijna 3 miljoen mensen, waarvan er 1 miljoen in of rond de hoofdstad Ulaanbaatar wonen. Vrijwel alle Mongoliërs zijn boeddhisten.

Mongolië bestaat uit een hoogvlakte waar een landklimaat heerst. De winters duren er lang en zijn koud en droog. De zomers duren er maar kort en zijn erg heet.

In het noorden van Mongolië vind je de vruchtbaarste grond, daar valt de meeste regen. De uitgestrekte gebieden op de hoogvlakte bestaan uit

steppen, grote grasvlakten zonder bomen en struiken. Ten zuiden van het steppegebied ligt de Gobiwoestijn. De bodem bestaat daar vooral uit stenen en rotsen. Het is er het hele jaar erg koud.

Veel Mongoliërs leven nog als hun voorouders en zijn nomaden. Nomaden hebben geen vaste woonplaats en trekken met tenten, hun familie, paarden,

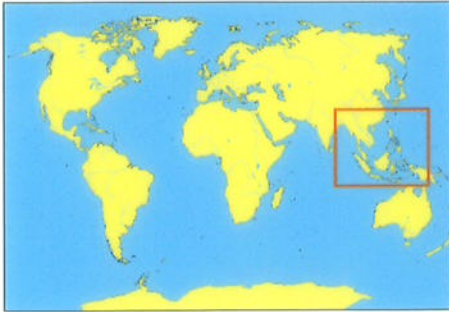
1 cm = ± 315 km

A

B

C

D

Vietnam

Vietnam is een langgerekt land. Vietnam is op veel plaatsen bergachtig. De meeste van de 86 miljoen inwoners wonen in de vlakke gebieden rond de twee grote rivieren: de Rode rivier in het noorden en de Mekong in het zuiden. De hoofdstad van Vietnam is Hanoi. De grootste stad ligt in het zuiden en heet Ho Chi Minhstad. De meeste Vietnamezen zijn boeddhist.

In het grootste deel van Vietnam heerst een tropisch moessonklimaat. Er is een droog seizoen en een regen seizoen. Dit klimaat is uitermate geschikt voor het telen van rijst. In de rivierdelta's van de Rode rivier en de

Mekong zijn de grootste rijstplantages van de wereld. Op deze rijstplantages is een duizenden kilometers lang netwerk van dijken, dammen en kanalen aangelegd, die zorgen voor een goede waterverdeling.

Andere belangrijke landbouwproducten zijn pinda's, graan, katoen, koffie, thee en suikerriet. In Vietnam is ook veel bosbouw, vooral in het noorden. Daar wordt rubber van de rubberboom gewonnen.

Veel Vietnamezen werken in de landbouw. Toeristen bezoeken vooral het zuiden van Vietnam, waar prachtige stranden zijn, de steden Hanoi, Ho Chi Minhstad en de keizerlijke stad Hué.

Myanmar

Myanmar heette vroeger Birma en de inwoners heten daarom nog steeds Birmezen. De hoofdstad is Naypyidaw. Myanmar is een dunbevolkt land met ongeveer 48 miljoen inwoners. De meeste mensen zijn boeddhist. Myanmar heeft een gevarieerd landschap. Ongeveer de helft van het

land is met bos bedekt en bergachtig. In het noorden vind je de uitlopers van het Himalaya-gebergte. Door het land lopen ook veel rivieren. Langs deze rivieren is een vruchtbare laagvlakte ontstaan. Daar werken veel mensen in de landbouw. Ze telen er rijst, mais en suikerriet.

Myanmar heeft een tropisch moessonklimaat. Myanmar is rijk aan delf-

1 cm = ± 360 km

A

B

C

D

stoffen zoals olie, gas en edelstenen, maar de bevolking profiteert daar nauwelijks van, het zijn de machthebbers die de opbrengsten in eigen zak steken. Een groot gedeelte van de Birmezen leeft onder de armoedegrens. Myanmar behoort tot de armste landen ter wereld.

Thailand

Thailand is een koninkrijk in zuidoost Azië. Vroeger heette dit land Siam. Ook in dit land is vrijwel iedereen boeddhist. Thailand heeft 65 miljoen inwoners. De hoofdstad van Thailand is Bangkok. De meeste mensen wonen in het zuiden van het schiereiland en rond de stad Bangkok. Verder is het land dunbevolkt.

Het noorden is bosrijk en bergachtig. Er wonen daar verschillende bergvolken, die nog heel traditioneel leven. In het noordoosten ligt een hoog, droog en onvruchtbaar gebied. Het langgerekte zuiden van Thailand bestaat uit een bergketen die begróeid is met tropische regenwouden. Door ontbossing verdwijnt echter veel bos. Net als Vietnam heeft Thailand voor het grootste deel een tropisch moessonklimaat.

De Thai zien de vorm van hun land graag als de kop van een olifant, waarbij het zuidelijke schiereiland de slurf is. De Aziatische olifant is een belangrijk symbool voor de Thai. Vroeger kwamen in de bossen veel wilde olifanten voor. Nog steeds worden tamme olifanten gebruikt als rijd- en lastdieren in de land- en bosbouw. Toerisme is een belangrijke bron van inkomsten voor Thailand. Vooral het

eiland Phuket is in trek. Het is de meest geliefde badplaats van Azië.

Filipijnen

De Filipijnen bestaat uit een groot aantal eilanden. De bewoners heten Filipino's. Het is de enige republiek in Azië waar veel christenen wonen. De hoofdstad is Manila.

De bevolking werkt vooral in de akkerbouw. Net als in de andere staten van Zuidoost-Azië wordt er veel rijst verbouwd.

Indonesië

Indonesië is net als de Filipijnen een eilandenrijk. Het bestaat uit meer dan 17.000 eilanden. De bekendste Indonesische eilanden zijn Java, Sumatra, Bali, Borneo en Sulawesi. Ook de eilandengroep de Molukken en Papoea horen bij Indonesië. Papoea heette vroeger Nieuw-Guinea en Sulawesi wordt ook wel Celebes genoemd.

Indonesië heeft 235 miljoen inwoners. De hoofdstad is Jakarta op het eiland Java. De meeste Indonesiërs zijn moslim. Op de Molukken zijn veel mensen christen.

Van de 235 miljoen Indonesiërs woont meer dan de helft op de drie eilanden Java, Bali en Madura.

De meeste mensen werken in de landbouw. Veel landbouwproducten, zoals rijst, cacao, koffie, thee, tabak en specerijen worden geëxporteerd. De koffiestruiken, thee- en tabakplanten worden op grote plantages gekweekt. Verder zijn textiel en meubels belangrijke exportproducten.

Indonesië is rijk aan delfstoffen, zoals

In de hoge berggebieden van Laos, Thailand, Zuid-China en Vietnam leven verschillende bergvolken, zoals de Hmong. Ze zijn traditioneel gekleed en leven vooral van de landbouw en de ruilhandel.

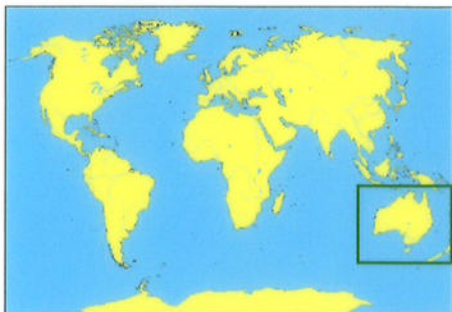
olie, gas, koper en bauxiet waarvan aluminium wordt gemaakt.

Indonesië bestaat voor het grootste deel uit tropisch regenwoud. In de regenwouden op Borneo en Sumatra wonen mensapen, de Orang-Oetans, ook leven er tijgers en talloze andere diersoorten. Helaas wordt veel regenwoud in sneltempo gekapt, hierdoor worden verschillende diersoorten met uitsterven bedreigd.

Indonesië is pas sinds 1949 een zelfstandige republiek. Voor die tijd was het de grootste kolonie van Nederland.

Links: In Zuidoost-Azië wordt veel rijst verbouwd. Dat gebeurt op sawa's, zoals hier op het eiland Bali in Indonesië. Rechts: Olifanten in Thailand worden getraind om te kunnen werken in de bosbouw.

Australië

Australië is samen met het eiland Tasmanië 186 keer groter dan Nederland. Er leven zo'n 20 miljoen mensen. Het is een dunbevolkt land, er wonen minder dan 3 mensen per vierkante kilometer. De hoofdstad van Australië is Canberra.

Australië is een land, maar ook de naam voor het kleinste werelddeel. Bij het werelddeel Australië horen naast het land Australië ook Nieuw-Zeeland en Papoea Nieuw-Guinea. Soms worden ook talloze kleine eilanden die in de Grote Oceaan liggen tot het werelddeel Australië gerekend. Omdat het werelddeel Australië ten zuiden van de evenaar ligt, zijn de seizoenen in deze gebieden omgedraaid. Als het bij ons winter is, is het in Australië zomer, als het lente is bij ons, is het daar herfst, enzovoort.

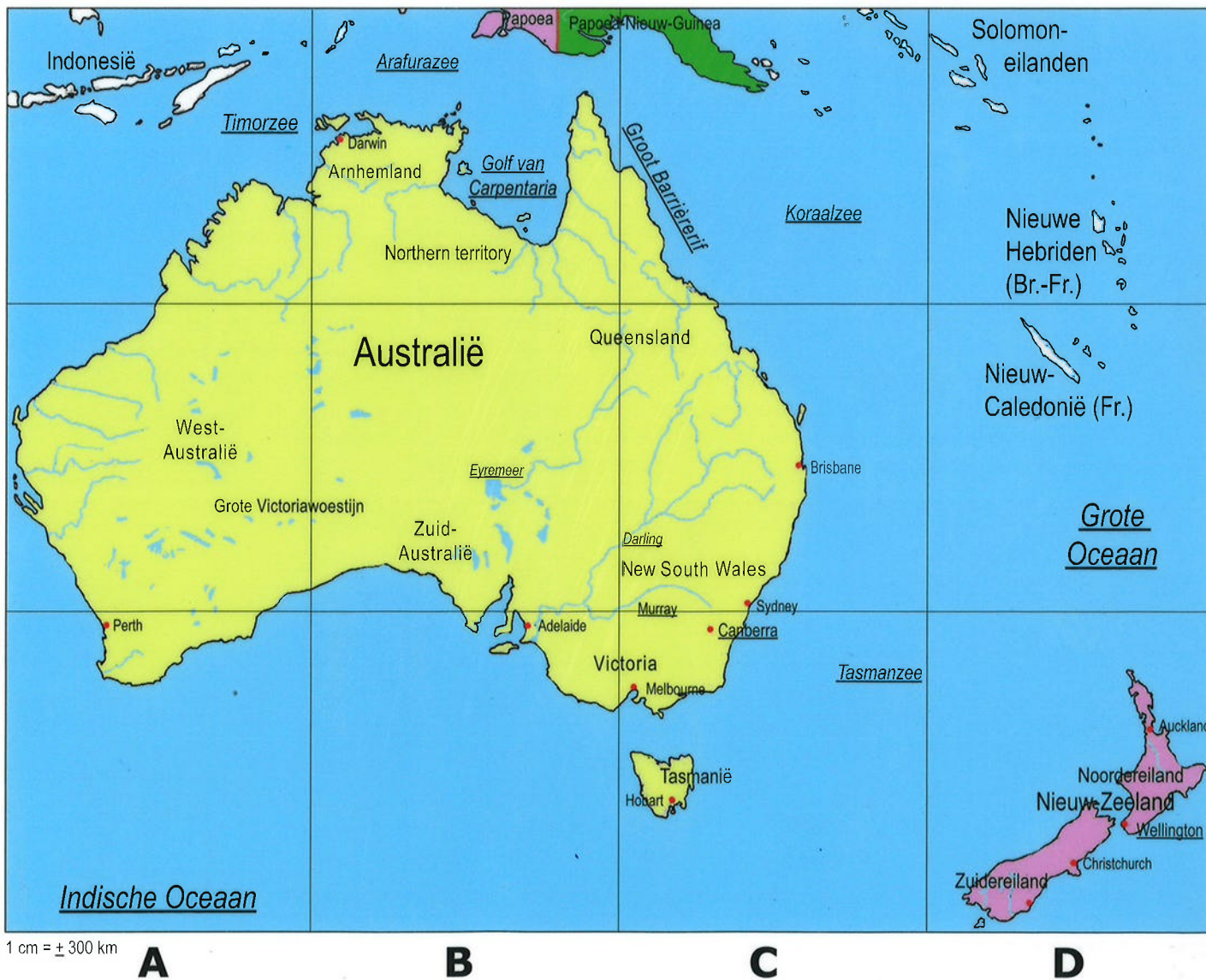
Ongeveer 400 jaar geleden werd dit land voor het eerst ontdekt door de Nederlander Willem Janszoon, maar pas in de 18e eeuw werd dit land herontdekt door de Engelse ontdekkingsreiziger James Cook. Hij kwam aan in het zuidoosten van Australië. Aan het eind van de 18e eeuw gingen in dit deel van het land veel Engelse kolonisten wonen. Het klimaat hier is gunstig. Op den duur ontstonden grote steden langs de kust: Sydney, Melbourne, Adelaide en Brisbane. In het westen van Australië is Perth de enige grote stad. Doordat Australië jarenlang een Engelse kolonie is

geweest, wordt er nog steeds Engels gesproken.

Na de Tweede Wereldoorlog zijn ook veel Nederlanders naar Australië geëmigreerd. Ze vonden werk in de steden of op grote boerderijen op het platteland.

In Australië leven buideldieren, zoals kangaroes.

Sydney

Oceanië

De oorspronkelijke bewoners van Australië zijn de Aboriginals. Dit oude volk werd door de Engelse kolonisten naar reservaten verdreven en onderdrukt. De Aboriginals zijn sterk verbonden met de natuur. Vroeger waren het jagers en verzamelaars. Ze gebruikten geen pijl en boog, maar de boemerang bij de jacht. Sinds de jaren '80 hebben de Aboriginals veel rechten en natuurgebieden teruggekregen, zoals de heilige Ayers Rock. Toch hebben de meeste Aboriginals nog steeds een zwaar bestaan.

Ayers Rock

Het grootste deel van Australië bestaat uit woestijngebieden met een woestijnklimaat. Het is er droog en heel warm. Sommige streken van het droge land zijn nog wel geschikt om schapen te houden. Er zijn veeboeren die zelfs kudde van meer dan 100.000 schapen bezitten. Deze dieren leveren wol. Australië is de grootste wolproducent van de wereld. Het zuiden en zuidoosten van Australië hebben een subtropisch klimaat en een mediterraan klimaat. De zomers zijn er warm en de winters zacht. In dit gebied stromen de twee belangrijkste rivieren de Murray en de Darling. Het land hier is vruchtbaar. In de stroomgebieden van de rivieren en rond de grote steden wonen de meeste ak-

kerbouwers en tuinders. De tuinders verbouwen onder andere druiven, waar wijn van gemaakt wordt, maar die voor een groot deel ook tot rozijnen verwerkt worden.

In het noordoosten van Australië heerst een tropisch klimaat. Hier kunnen op vruchtbare grond katoen, tabak, suikerriet en ananas geteeld worden. Langs de kust ligt hier het grootste koraalrif ter wereld: het Groot Barrièrerif. Dit rif is de belangrijkste toeristische trekpleister van Australië.

Australië is rijk aan delfstoffen. In de bodem worden onder andere aardolie, aardgas, ijzererts, steenkool, bauxiet, uranium, lood, zink en goud gevonden. Australië voert veel van deze producten uit naar andere landen.

Nieuw-Zeeland

Nieuw-Zeeland ligt ten zuidoosten van Australië. Het bestaat uit twee grote en een aantal kleinere eilanden. Er wonen zo'n 4 miljoen mensen. De hoofdstad is Wellington. De meeste mensen wonen op het Noordereiland in de buurt van Auckland.

Nieuw-Zeeland is in 1642 ontdekt door de Nederlander Abel Tasman. Net als Australië is ook Nieuw-Zeeland lange tijd een Engelse kolonie geweest. Er wordt daarom vooral Engels gesproken. Enkele eeuwen voordat de Engelsen Nieuw-Zeeland ontdekten, kwamen de Maori's naar Nieuw-Zeeland. Ze trokken vanaf eilanden in de Grote Oceaan naar Nieuw-Zeeland op zoek naar eten en

nieuw land. Nu nog is 15 % van de inwoners van Nieuw-Zeeland Maori en de tweede taal van Nieuw-Zeeland is dan ook Maori.

Over het algemeen heeft Nieuw-Zeeland een gematigd klimaat met zachte winters en koele zomers. Toch zijn er grote verschillen in temperatuur tussen de eilanden. Op het Noordereiland is het warmer. De bodem is er vruchtbaarder dan op het Zuidereiland. Het Noordereiland is een vulkanisch eiland. Er zijn geisers en warme bronnen. In de kustvlaktes is land- en tuinbouw. De oogsten zijn voldoende om de eigen bevolking van voedsel te voorzien. Ook wonen op dit eiland veel melkboeren.

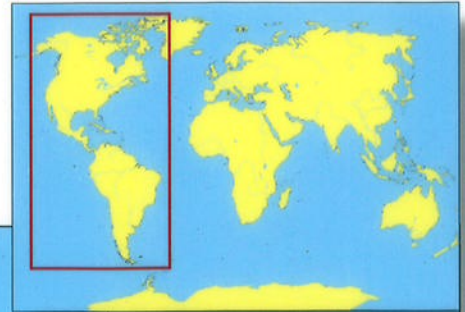
Het Zuidereiland is aanmerkelijk kouder. Daar liggen de Nieuw-Zeelandse Alpen, waar skigebieden zijn. In het laagland houden de boeren vooral schapen, omdat deze dieren goed tegen de kou bestand zijn. In het warmere noorden van dit eiland worden druiven verbouwd waar wijn van gemaakt wordt.

Oceanië

Oceanië is de naam voor een groot aantal eilanden in de Grote Oceaan. Deze eilanden liggen tussen Azië en Australië aan de ene kant en Noord- en Zuid-Amerika aan de andere kant. Ongeveer 2600 eilanden zijn bewoond. Bekende eilandengroepen in dit gebied zijn Polynesië, Melanesië en Micronesië. De mensen op deze eilanden leven hoofdzakelijk van de fruitteelt, kokosnoten, visvangst en toerisme.

Het continent Amerika bestaat uit twee grote werelddelen: Noord-Amerika en Zuid-Amerika. Waar deze twee werelddelen met elkaar verbonden zijn liggen de landen van Midden- of Centraal-Amerika. Het smalste punt ligt in het land Panama. Op dit smalste punt is ruim 100 jaar geleden het Panamakanaal gegraven. Dit 82 kilometer lange kanaal verbindt de Atlantische Oceaan met de Grote Oceaan.

1 cm = ± 630 km

A

B

C

D

Columbus komt aan in Amerika.

Het werelddeel Noord-Amerika bestaat uit twee grote landen: Canada en de Verenigde Staten van Amerika. Het werelddeel Zuid-Amerika bestaat uit 13 landen en een aantal eilanden. De grootste zijn Brazilië en Argentinië.

Geschiedenis van Amerika

Amerika werd in 1492 door de Italiaanse ontdekkingsreiziger Christoffel Columbus ontdekt. Hij kwam aan op één van de eilanden in Centraal-Amerika. Hij dacht dat hij in India was aangekomen en noemde de bewoners indianen. Een andere Italiaanse ontdekkingsreiziger Amerigo Vespucci vermoedde dat Columbus niet het land India had gevonden, maar een heel nieuw werelddeel. Vespucci maakte verschillende reizen naar dit gebied en ontdekte dat er inderdaad een heel nieuw werelddeel was ontdekt. Dit nieuwe werelddeel werd naar hem vernoemd: Amerigo werd Amerika.

Amerigo Vespucci.

Al snel na de ontdekking van het werelddeel trokken veel Europeanen naar het nieuwe land. Deze mensen werden kolonisten genoemd.

De kolonisten die naar Noord-Amerika kwamen, veroverden het land van de indianen om er zelf te gaan wonen.

De meeste Noord-Amerikaanse indianen werden uit hun jachtgebieden verdreven en vermoord. Er bleven in Noord-Amerika maar weinig indianen over. De indianen die nog op traditionele manier wilden leven, moesten in reservaten wonen.

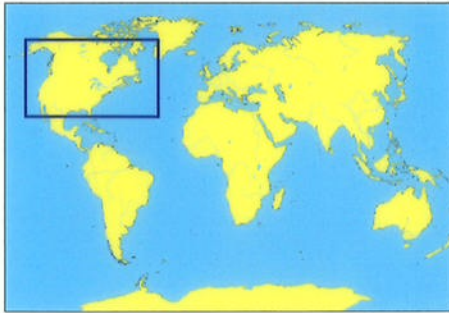
Ook de indianen in Zuid- en Midden-Amerika werden bedreigd door de kolonisten. Veel werden verdreven of stierven aan voor hen onbekende ziektes die de Europeanen meebrachten.

In het warme zuiden van Noord-

Amerika en het noordelijk deel van Zuid-Amerika werden door de kolonisten grote plantages aangelegd. Op plantages werden katoen, tabak, koffie, suikerriet en cacao verbouwd. Voor deze plantages waren veel werkkrachten nodig. De kolonisten gebruikten daarvoor slaven. Eerst waren dit de Indianen. Later werden op grote schaal mensen uit Afrika gehaald. Tussen 1500 en 1850 werden 11 miljoen Afrikanen als slaven naar Amerika gebracht. Rond 1860 werd de slavernij officieel afgeschaft en de slaven werden vrijgelaten. Verreweg de meeste ex-slaven bleven in Amerika, maar het duurde nog meer dan 100 jaar voor deze Afro-Amerikanen dezelfde rechten kregen als de Europese Amerikanen. In 2008 werd voor het eerst een Afro-Amerikaan gekozen als president van de Verenigde Staten van Amerika.

Voormalig slavenverblijf op een plantage in Suriname.

Het werelddeel Noord-Amerika bestaat uit twee grote landen: Canada en de Verenigde Staten van Amerika. Meestal wordt deze naam afgekort met VS of USA. Ook Alaska in het noorden van Noord-Amerika en de eilandengroep Hawaii in de Grote Oceaan horen bij de VS.

De Verenigde Staten

De Verenigde Staten is iets kleiner dan Canada. Er wonen ruim 300 miljoen mensen. Het land bestaat uit 50 staten. Al die staten hebben een eigen bestuur met aan het hoofd een gouverneur. De staten hebben ook een centrale regering. Deze regeert vanuit de hoofdstad Washington. Aan het hoofd van de regering staat een president. De president werkt en woont met zijn gezin in het Witte Huis in Washington.

Bevolking

Bijna 80% van de inwoners van de VS woont in grote steden. Vooral aan de oostkust en de westkust. Belangrijke grote steden zijn New York, Chicago,

Los Angeles, Philadelphia en Houston. Kenmerkend voor deze steden zijn de enorme wolkenkrabbers: hele hoge flatgebouwen.

Het grootste deel van de bevolking van de VS is van oorsprong Europees. Daarnaast wonen er veel Afro-Amerikanen. De voorouders van de meeste Afro-Amerikanen waren Afrikaanse slaven. Ook wonen er veel mensen die uit Zuid- en Midden-Amerika komen, de Latijns-Amerikanen. De indianen, de oorspronkelijke bewoners van Noord-Amerika, wonen vooral in reservaten. Ze proberen daar hun traditionele manier van leven zo goed mogelijk in stand te houden.

De VS werden lange tijd vanuit Groot-

1

2

3

4

A

B

C

D

New York

Britannië geregeerd. Daarom spreekt iedereen nu nog Engels. De meeste mensen in de VS hebben het christelijke geloof.

Landschap en klimaat

In het westen van de VS liggen de Rocky Mountains. Deze bergketen loopt dwars door de VS van Alaska en Canada naar Mexico. Het is een hooggebergte met toppen tot wel 4400 meter. Het midden van de VS bestaat uit grote vlaktes, de prairies. Vroeger was dit het leefgebied van Indianen en bizonen. Nu zijn hier grote landbouwgebieden. Op de grens met Canada liggen grote meren, zoals het Lake Erie en Lake Ontario. In het oosten van de VS ligt het Appalachen gebergte.

Het klimaat in de VS is erg verschillend. De staat Alaska in het noorden heeft een toendraklimaat. Een groot deel van het jaar ligt de temperatuur er onder het vriespunt.

De staat Florida in het zuidoosten heeft een subtropisch klimaat. Het hele jaar is het er warm en vochtig.

In de staat Arizona, in het zuidwesten, heerst een woestijnklimaat. De hoofdstad Phoenix is de warmste stad van VS. In de zomer is het er vaak warmer dan 35 graden Celsius. Het zuidoosten en midden van de VS worden vaak getroffen door natuurgeweld, tornado's en tropische stormen.

Delfstoffen en industrie

De VS zijn rijk aan delfstoffen. Er zit in overvloed aardolie, aardgas en kolen in de grond. Daarnaast worden er onder andere koper, lood, ijzererts, zilver en goud gevonden. Al deze delfstoffen worden in fabrieken verwerkt. Belangrijke exportproducten van de VS zijn vliegtuigen, ijzer- en staalproducten, motoren en machines, elektronische apparatuur en consumptiegoederen.

De VS is een welvarend land. Toch

is de rijkdom niet evenwichtig verdeeld. Er zijn veel rijke mensen, maar ook veel arme mensen. De meeste armoede heerst onder de Afro-Amerikanen en Latijns-Amerikanen.

Landbouw

De VS telen bijna alles wat voor de bevolking van het land nodig is. De landbouwbedrijven zijn in de VS meestal erg groot en modern. In de noordoostelijke staten en de gebieden om de Grote Meren zijn vooral zuivelbedrijven. In de oostelijke staten wonen veel tuinders en pluimveehouderijen. In de gebieden waar het warmer is, zoals aan de kust van Florida en Texas, worden citrusvruchten, suikerriet en rijst verbouwd. In het midden-westen zijn grote akkerbouwbedrijven waar veel graan en maïs verbouwd worden. In Californië zijn uitgebreide groenten- en fruitkwekerijen. Ook worden daar druiven gekweekt om wijn van te maken.

Canada

Canada is een groter land dan de VS, maar er wonen slechts 33 miljoen mensen. Het is een dunbevolkt land. Een groot gedeelte van Canada is zo goed als onbewoond, vooral het deel dat aan de Noordelijke IJszee grenst. De hoofdstad is Ottawa. Een groot gedeelte van de bevolking is afkomstig uit Europa. Vooral uit Groot-Britannië en Frankrijk. De meeste Canadezen spreken Engels. In de buurt van de plaats Quebec wordt Frans gesproken. Daar wonen veel Franse emigranten.

De oorspronkelijke bewoners van Canada zijn indianen en Inuït. Vroeger werden de Inuït Eskimo's genoemd, maar zelf vinden ze dat een scheldwoord. De Inuït wonen in de gebieden rond de poolcirkel. Door het veranderende klimaat zijn veel Inuït gedwongen hun traditionele

leefwijze op te geven. Inuït wonen ook op Groenland. Dit grote eiland hoort bij Denemarken, maar ligt vlakbij Canada.

Klimaat en landschap

In het noorden van Canada heerst een poolklimaat. 's Winters kan het er kouder dan -40 graden Celsius zijn. Hier vind je uitgestrekte toendra's. In het midden van Canada liggen grote bossen, vooral naaldwouden. In het zuiden liggen tussen de grote meren in het oosten en de Rocky Mountains in het westen, grote uitgestrekte vlaktes. Het midden en zuiden van Canada hebben een landklimaat. Daar kan het 's zomers behoorlijk warm worden, maar 's winters is het er erg koud.

Landbouw

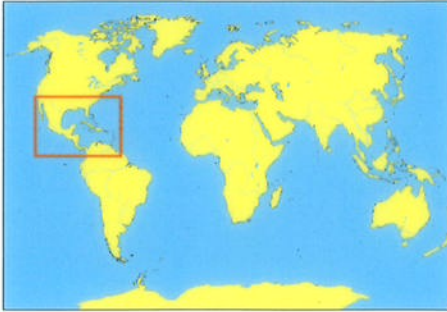
De grote vlaktes of prairies worden voor een deel als akkerland gebruikt. De boeren telen hier vooral granen, in het bijzonder tarwe. In de buurt van de grote meren zijn veeboeren, die hun vee op de prairies laten grazen. Naast veeteelt en akkerbouw, is de bosbouw voor Canada heel belangrijk. Bijna de helft van het land is met bossen bedekt. Canada is de grootste exporteur van hout en houtproducten ter wereld.

Verder werken veel Canadezen in de visserij. De meeste vis, vooral kabeljauw en haring, wordt gevangen in de Atlantische Oceaan.

In Canada worden veel pelsdieren gefokt voor hun vacht.

Delfstoffen en industrie

In de bodem van Canada komen heel wat delfstoffen voor: aardolie, aardgas, steenkool, goud, zink, nikkel en koper. Veel delfstoffen worden uitgevoerd. Er is veel industrie in Canada, vooral rond de stad Toronto.

Noord- en Zuid-Amerika zijn verbonden door een smalle strook land. Dat gebied heet Midden-Amerika. Aan de ene kant grenst het aan de Grote Oceaan. Aan de andere kant aan een deel van de Atlantische Oceaan: de Caribische Zee. Door het ongeveer 82 kilometer lange Panamakanaal kunnen schepen van de ene oceaan naar de andere oceaan varen.

Midden-Amerika bestaat uit zeven kleine landen: Belize, Guatemala, El Salvador, Honduras, Nicaragua, Costa Rica en Panama. Ze hebben een tropisch klimaat. Ook Mexico ligt grotendeels in Midden-Amerika.

Het landschap

In al deze landen liggen veel bergen. Ook zijn er vulkanen. Er komen soms aardbevingen voor. In alle landen zijn uitgestrekte tropische regenwouden, vooral in Belize en Panama. Voor de kust van Belize liggen in de Caribische Zee koraalriffen en koraaleilanden. Ze zijn door koraaldiertjes gevormd.

Bevolking

In heel Amerika woonden lang geleden alleen Indianen. Zo leefden in Midden-Amerika de Maya's. Ze hadden een hoge beschaving. Dat is nu nog te zien aan de resten van hun huizen, gebouwen en ook aan hun grote beelden. Heel wat toeristen gaan erheen. Ze willen zien, hoe dit indianenvolk heeft geleefd.

Er wonen in de Midden-Amerikaanse landen ook nu nog veel indianen, vooral in Mexico en Guatemala. Er heerst grote werkloosheid in Midden-Amerika, vooral in de steden. Er is weinig industrie en er worden zo goed als geen delfstoffen gevonden. De weinige rijken bezitten meestal de grond en hebben de macht in handen.

Spanje had vroeger koloniën in Midden-Amerika. Daardoor wordt in alle landen hoofdzakelijk Spaans gesproken en zijn de meeste mensen Rooms-Katholiek.

Akkerbouw en veeteelt

De akkerbouw staat in sommige landen op een laag peil. De boeren kunnen van de opbrengst van hun land nauwelijks rondkomen. In de meeste landen zijn plantages. Daar worden bananen, koffie, cacao, katoen en suikerriet geteeld. De mensen die op deze plantages werken worden meestal heel slecht betaald.

Een deel van deze producten wordt uitgevoerd. Ook is er export van zuidvruchten. In Guatemala, Honduras en Nicaragua is de veeteelt belangrijk.

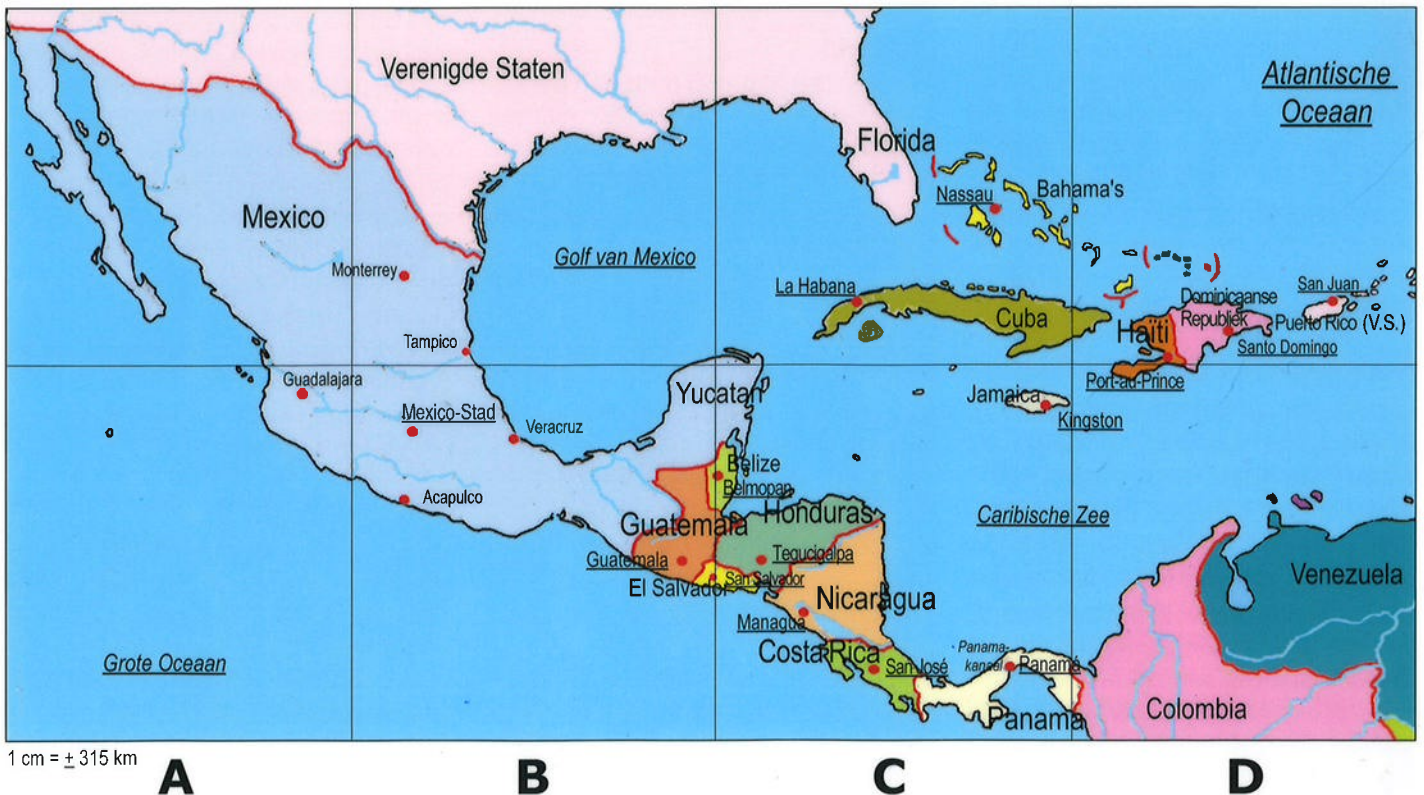
Er wordt, naast runderen en schapen, ook veel pluimvee gehouden.

Mexico

Mexico is een republiek met meer dan 100 miljoen inwoners. De hoofdstad is Mexico-Stad. Dit is één van de grootste steden ter wereld. Mexico was lange tijd een kolonie van Spanje. Nog steeds wordt er daarom Spaans gesproken. De bevolking van Mexico bestaat voor meer dan de helft uit mestiezen. Mestiezen zijn mensen die zowel Indiaanse als Europese (meestal Spaanse of Portugese) voorouders hebben. Een derde van de Mexicanen is Indiaan. Mexico bestaat vooral uit bergland. Tussen de bergen ligt een hoogvlakte waar het zelden regent. Veel meer regen valt er in het kustgebied aan de Golf van Mexico en de Caribische Zee. In het oosten van Mexico, op het schiereiland Yucatan, vind je veel regenwouden. In het noordwesten van Mexico liggen verschillende woestijngebieden.

In Mexico worden verschillende delfstoffen gewonnen. Vooral aardolie en zilver zijn een belangrijke bron van inkomsten voor het land.

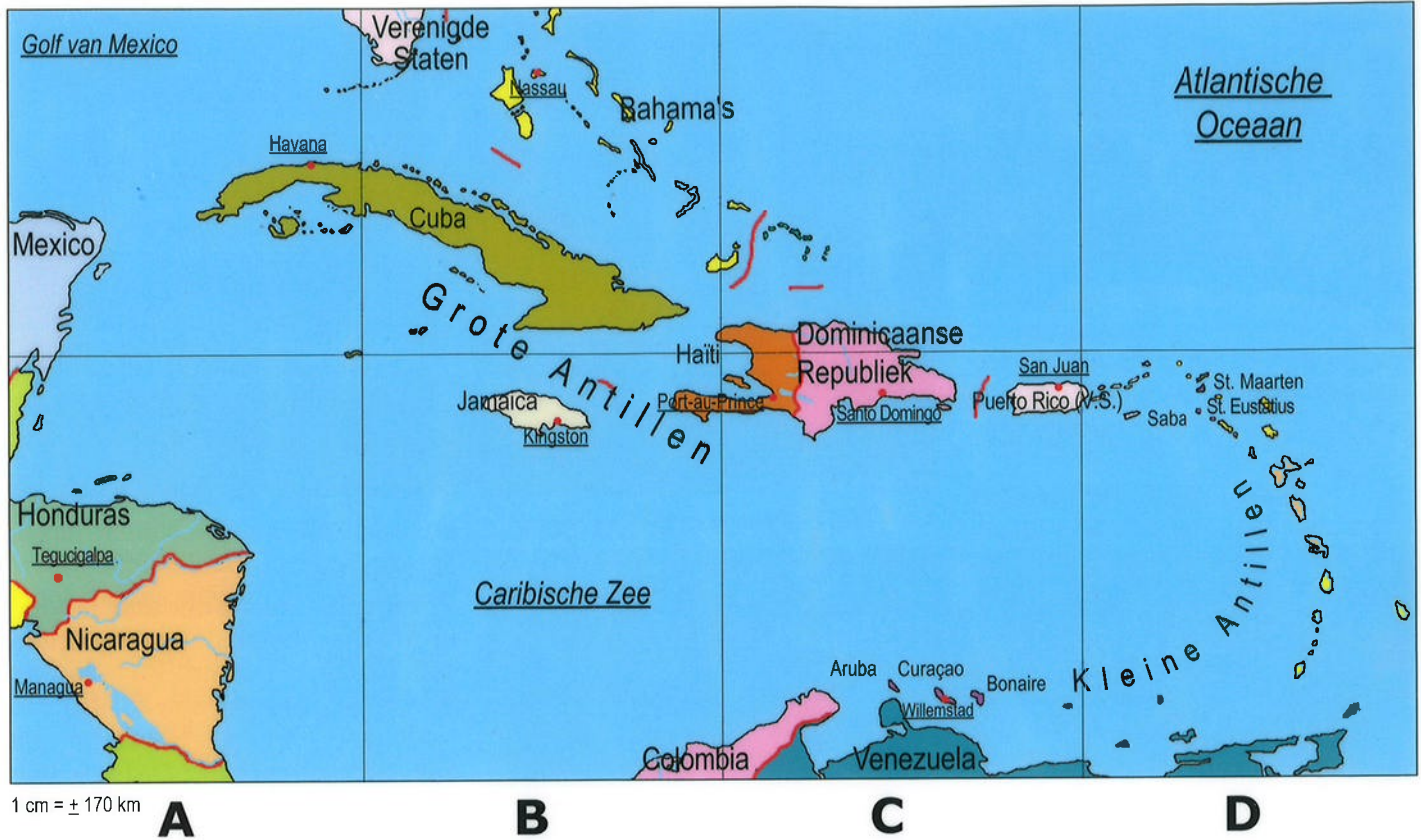
Er trekken het hele jaar veel toeristen naar Mexico, vooral uit de Verenigde Staten. Sommigen willen de talrijke bouwwerken van de vroegere indiaanse volken, de Azteken en de Maya's, bezichtigen. Anderen trekken naar de badplaatsen Acapulco, Tampico of Veracruz.

1

2

Het Caribisch gebied

1 cm = ± 170 km

Het Caribisch gebied

Er liggen in de Caribische Zee veel eilanden, zoals de Nederlandse Antillen, de Bahama's, Cuba, Jamaica, Haïti en de Dominicaanse Republiek. Deze eilanden en de Caribische Zee worden samen ook wel het Caribisch gebied genoemd. Het Caribisch gebied hoort bij Midden-Amerika. Het Caribisch gebied dankt zijn naam aan een Indianenstam, de Cariben, die in dit gebied leefden voordat de Europeanen kwamen.

De Nederlandse Antillen en Aruba

De Nederlandse Antillen en Aruba horen bij het Koninkrijk der Nederlanden. De hoofdstad en ook de grootste stad van de Nederlandse Antillen is Willemstad op het eiland Curaçao. De hoofdstad van Aruba is Oranjestad. Op al deze eilanden wordt naast

Engels of Papiaments, Nederlands gesproken.

Aruba, Bonaire en Curaçao worden de ABC-eilanden of Benedenwindse Eilanden genoemd. Er valt daar weinig regen. De eilanden zijn dan ook erg droog. Er groeien vooral cactussen en Dividivi bomen.

Sint Maarten, Sint Eustachius en Saba worden Bovenwindse Eilanden genoemd. Op deze eilanden valt meer regen, daarom hebben ze een tropische plantengroei.

Over de Nederlandse Antillen waait het hele jaar een noordoostenwind: de noordoostpassaat.

Cuba

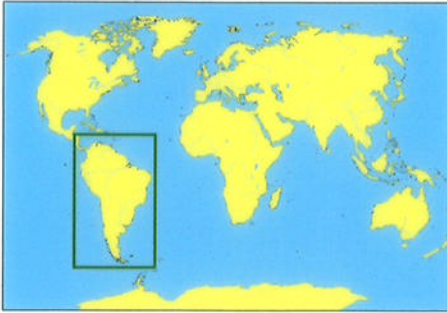
Cuba is het grootste eiland in het Caribisch gebied. De hoofdstad is Havana. Er wordt Spaans gesproken. De meeste mensen zijn er Rooms-Katholiek. Het is een van de weinige

communistische landen ter wereld. Het eiland is ongeveer 2,5 keer zo groot als Nederland. Er wonen 11 miljoen mensen.

Cuba is bekend om de muziek. Waar je ook bent, overal wordt muziek gemaakt. De hele dag en de hele nacht door kun je naar muziek luisteren, op straat, op het strand, in muziekhuizen en restaurants.

Cuba is een tropisch eiland. De grond is er vruchtbaar. De belangrijkste landbouwproducten zijn suikerriet, cacao, koffie, thee en tabak. Cubaanse rum en sigaren zijn wereldberoemd. Op Cuba komt veel armoede voor. De meeste mensen hebben wel werk, maar ze verdienen te weinig om er van rond te komen. Veel mensen zijn daarom het eiland ontvlucht op zoek naar een beter bestaan. De meeste vluchtelingen kwamen terecht in Florida, een staat in de VS die vlakbij Cuba ligt.

Een palafito of paalwoning in Venezuela.

Suriname

Vroeger bezat Nederland landen in andere werelddelen. Koloniën werden ze genoemd. Zo was ook Suriname jarenlang een kolonie van Nederland. Pas sinds 1975 is het een zelfstandige republiek. De hoofdstad van Suriname is Paramaribo. In Suriname wordt Nederlands gesproken. Suriname is dunbevolkt. Er wonen minder dan een half miljoen mensen. De meeste mensen wonen aan de kust van de Atlantische Oceaan. De bevolking bestaat voornamelijk uit Creolen, Hindoestanen en Javanen. In de oerwouden wonen Marrons, vroeger ook wel bosnegers genoemd. Marrons zijn afstammelingen van gevluchte slaven.

Al deze bevolkingsgroepen komen oorspronkelijk uit andere delen van de wereld, vooral uit Afrika en het zuidoosten van Azië. Ze zijn als slaven of goedkope arbeidskrachten naar Suriname gekomen. De oorspronkelijk bewoners, de indianen, maken nu nog maar een heel klein deel uit van de totale Surinaamse bevolking.

Suriname ligt in de tropen en heeft een tropisch regenwoudklimaat. Er valt veel regen. Vooral van april tot augustus. Er zijn door de warmte en de regen, uitgestrekte regenwouden ontstaan. Omdat ze dichtbegroeid zijn, kun je er moeilijk in doordringen. Er is ook veel bergland. Ook dit bergland is heel dichtbegroeid.

In Suriname is weinig industrie. Alleen de bauxietindustrie is van belang. Van bauxiet wordt aluminium gemaakt.

Venezuela

In Venezuela wonen ongeveer 26 miljoen mensen. Venezuela betekent eigenlijk 'Klein Venetië'. Deze naam kreeg het van de ontdekkingsreizigers. Zij moesten door de traditionele paalwoningen denken aan Venetië in Italië. De officiële taal van het land is Spaans, ook worden er veel indiaanse talen gesproken. De hoofdstad is Caracas. De bevolking van Venezuela woont voor meer dan 90% in de steden.

De oorspronkelijke bewoners van Venezuela zijn indianen. Veel Venezolanen zijn afstammelingen van Spaanse kolonisten en Indianen en worden mestiezen genoemd.

Het landschap van Venezuela is heel gevarieerd. Er zijn zandstranden langs de kust. In het zuiden en oosten liggen grote regenwouden. In het westen liggen uitlopers van het Andes-gebergte met toppen tot wel 5000 meter. In het midden van het land ligt een grote laagvlakte. Door dit gebied stroomt de rivier de Orinoco. Venezuela is rijk aan delfstoffen, vooral aardolie. Daarnaast worden er ijzererts, bauxiet, zeezout, goud en diamant gewonnen. Het geld dat met al deze delfstoffen wordt verdiend, wordt besteed aan de ontwikkeling van de industrie.

Colombia

Colombia heeft ongeveer 45 miljoen inwoners. Spaans is de officiële taal. De meeste mensen wonen in het westen van Colombia in het Andes gebied. Daar liggen de hoofdstad Bogotá en de grote steden Medellín en Cali. Daarnaast wonen veel mensen in het kustgebied met de Caribische Zee.

Meer dan de helft van het land bestaat uit tropisch regenwoud, maar in dit gebied wonen bijna geen mensen. Colombia is rijk aan delfstoffen, zoals olie, koper, smaragd, tin, zink, lood en goud. Toch is het grootste deel van de bevolking erg arm.

In Colombia zijn veel koffieplantages op de tropische hellingen. Colombiaanse koffie geldt als de beste koffie van de wereld. Naast koffie verbouwen boeren katoen, suikerriet en bananen.

In Colombia worden veel binnen-

landse oorlogen gevoerd: guerilla's. Deze oorlogen hebben veelal te maken met armoede en ongelijkheid onder de bevolking en met de strijd om cocaplantages. Van coca wordt de drug cocaïne gemaakt, die voor veel geld verhandeld kan worden. Door de illegale drugshandel is het erg onveilig in Colombia.

Peru

In tegenstelling tot veel andere landen in Amerika, wonen in Peru nog veel indianen. De bevolking bestaat bijna geheel uit Indianen of mestiezen.

Dwars door Peru, van noord naar zuid, loopt een langgerekte bergketen, de Andes. Dit gebergte is na het Himalaya gebergte, het hoogste gebergte op aarde met toppen tot wel 6500 meter. De meeste Peruanen wonen in dit berggebied.

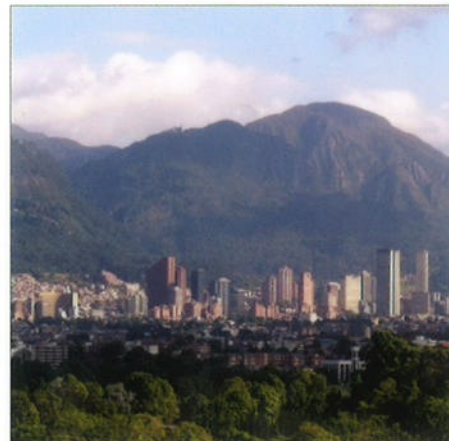
Hier lag vroeger ook het rijk van de Inca's. De hoofdstad van dit rijk was Cuzco. Deze oude stad werd zo'n 500 jaar geleden verwoest door de Spanjaarden, net als de rest van het Inca-rijk. Er zijn nog talrijke ruïnes in Peru die herinneren aan dit eens zo machtige rijk.

In het oostelijke laagland ligt regenwoud. Een deel van dit regenwoud ligt op grote hoogte tegen de hellingen van het Andesgebergte aan.

Het kustgebied met de Grote Oceaan bestaat vooral uit steen en zandwoestijnen. Hier is het erg droog, maar niet warm. Aan deze kust ligt de hoofdstad Lima.

De meeste Peruanen zijn erg arm en een groot deel is werkloos. De indianen in de bergen leven van de landbouw en de ruilhandel, zoals ook hun voorouders deden. De landbouw is nog heel primitief, er worden nauwelijks machines gebruikt.

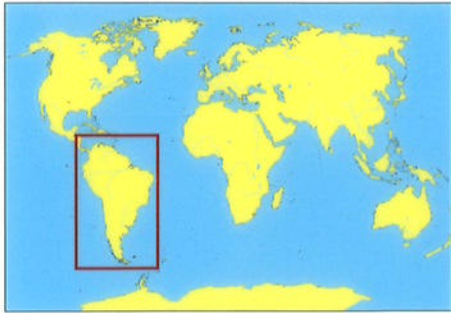
In Peru worden een aantal delfstoffen gewonnen: zilver, koper, zink, goud en aardolie.

Boven: Ruïnes van de oude Inca stad Machu Picchu.

Midden: De hoofdstad Bogotá in Colombia.

Onder: Meisje van de Quichua, een indianenvolk dat leeft in grote delen van Bolivia, Peru en Equador.

1 cm = ± 450 km

Brazilië

Brazilië is bijna net zo groot als Europa. Er wonen bijna 200 miljoen mensen. De meeste Brazilianen wonen in het kustgebied met de Atlantische Oceaan. Daar liggen de grote steden Sao Paulo, Rio de Janeiro, Recife en Salvador. De hoofdstad van Brazilië is Brasilia

Vroeger was Brazilië een kolonie van Portugal. Er wordt in dit land dan ook voornamelijk Portugees gesproken. De bevolking is divers, veel mensen zijn een mengelmoes van Afrikanen, indianen en Europeanen.

Door dit enorme land stromen enkele grote rivieren. De grootste ervan is de Amazone. De rivier heeft meer dan 1000 zijrivieren. In het stroomgebied ligt het grootste tropische regenwoud ter wereld, het Amazone-regenwoud. In dit oerwoud leven verschillende Indianenstammen. Ook vind je er talrijke dier- en plantensoorten.

Grote stukken van het oerwoud worden gekapt voor de aanleg van landbouwgrond en wegen. Een deel van het oerwoud wordt illegaal gekapt en verkocht. Natuurbeschermingsorganisaties doen hun best de kap van dit woud tegen te gaan.

Brazilië heeft een sterk ontwikkelde landbouw, mijnbouw en industrie.

De belangrijkste landbouwproducten zijn koffie, citrusvruchten (vooral sinaasappels) en suikerriet. Belangrijke delfstoffen die gewonnen worden zijn ijzererts, chroom, goud, diamanten en edelstenen. Veel van deze delfstoffen en landbouwproducten worden verkocht aan andere landen. De rijkdom in Brazilië is ongelijk verdeeld. Er is een kleine groep

mensen die veel grond bezitten. Deze grootgrondbezitters laten mensen voor heel weinig geld voor zich op de plantages werken. Veel mensen trekken daarom naar de steden op zoek naar een beter bestaan, maar velen komen daar terecht in een van de vele krottenwijken, de favela's.

Het carnaval in Rio de Janeiro is wereldberoemd. Vier dagen lang vieren de mensen feest, met als hoogtepunt de optocht met praalwagens'

Bolivia

In Bolivia wonen ongeveer 9 miljoen mensen. Meer dan de helft van de bevolking van Bolivia bestaat uit indianen. Ze leven vooral in het westen, in het Andes gebied. Naast Spaans worden er ook twee indiaanse talen gesproken. De hoofdstad is La Paz. Bolivia is het armste land van Zuid-Amerika. De meeste mensen leven onder de armoede-grens. Er is maar heel weinig land geschikt voor akkerbouw. De mensen zijn over het algemeen slecht geschoold en er is weinig industrie.

Het land heeft een slecht spoorweg en wegennet. Grote delen van het

land zijn alleen met een muilezel of lama te bereiken.

In het westen van Bolivia ligt het Andes-gebergte. Hier ligt ook het Titicaca-meer. Dit meer is het hoogst bevaarbare meer ter wereld. Het ligt op ongeveer 3800 meter hoogte. Het oosten van Bolivia is laagland. Hier liggen uitlopers van het Amazone regenwoud.

Argentinië

In Argentinië wonen meer dan 40 miljoen mensen. De bevolking van Argentinië stamt voor een groot deel af van de Spaanse kolonisten. In Argentinië wordt daarom Spaans gesproken. De hoofdstad en grootste stad van het land is Buenos Aires. In en rond deze hoofdstad woont een kwart van de totale bevolking van Argentinië. Er wonen immigranten uit alle delen van de wereld. Het is een echte multi-culturele stad met inwoners uit Europa, Azië en Arabische landen.

In Argentinië heersen drie klimaten. In het noordoosten is een subtropisch klimaat. Rond de hoofdstad Buenos Aires heerst een gematigd klimaat. In het zuiden van het land is het koud en guur. Daar liggen uitgebreide steppen. In het uiterste zuiden, op Vuurland, ligt een toendra. Hier heerst een poolklimaat.

Veeteelt is voor veel Argentijnen het belangrijkste middel van bestaan. Er is een grote veestapel van runderen, schapen en varkens. Het vee wordt op de uitgestrekte vruchtbare grasvlakten van het binnenland ge-

houden. Deze worden pampa's genoemd.

Door de grote veestapel zijn er zuivelfabrieken, vleeswarenfabrieken en wolindustrie. Veel van de producten van deze fabrieken worden geëxporteerd.

Chili

Chili is een zeer langgerekt, maar heel smal land. Er wonen ongeveer 15 miljoen Chilenen. Verreweg de meeste Chilenen wonen in en rond de hoofdstad Santiago. In Chili wordt hoofdzakelijk Spaans gesproken. De bevolking van Chili is van Europese afkomst of zijn mestiezen.

Omdat Chili zo'n langgerekt land is met veel verschillende landschappen, zijn er veel verschillende klimaten. In het noorden heerst een woestijnklimaat, in het zuiden een steppeklimaat. Ook vind je in Chili subtropisch klimaat, in het Andes gebergte een hooggebergte klimaat en op de meeste eilanden en op sommige plaatsen langs de kust een zeeklimaat.

Chili is de grootste fruitexporteur ter wereld, vooral druiven, appels, peren en meloenen worden uitgevoerd. Van de druiven wordt veel wijn gemaakt. Ook de visserij is in Chili belangrijk. Er worden op grote schaal zalm en mosselen gekweekt. Samen met Noorwegen is Chili de grootste zalm-exporteur van de wereld.

In Chili zijn veel kopermijnen. Meer dan een derde van alle koper die op de wereld verhandeld wordt, komt uit Chili.

Links: Op de pampa's in Argentinië leven nog wilde paarden. Rechts: Alpaca's in Noord Chili. De Alpaca is een kameelachtige, die voornamelijk wordt gehouden voor de wol.